

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9 Ocak 2012 Pazartesi

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

9 Ocak 2012 Pazartesi

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/241)	1:40
Şırnak Uludere’de gerçekleşen olayla ilgili alt komisyon kurulması	41:56

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:40
Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/241)	1:40
Malik Ecdar ÖZDEMİR (Sivas)	2:4, 11:16, 30:33, 35
Ertuğrul KÜRKCÜ (Mersin)	2, 21:23, 28, 31, 32:33
Levent GÖK (Ankara)	4:5, 26:28
Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)	5, 28:30, 32:33, 39
Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)	5:6, 11, 15, 24:26, 33, 39
Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)	6, 16:21
Mehmet Doğan KUBAT (İstanbul)	6:11
Yüksel HIZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)	11, 35:37, 38

İhsan ŞENER	(Ordu)	14:15, 24, 31, 37:38
Mahmut TANAL	(İstanbul)	16, 21, 23:25, 31:32, 33:34, 37, 38, 39:40
Ahmet Salih DAL	(Kilis)	23, 35
Oya ERONAT	(Diyarbakır)	28
Hamza DAĞ	(İzmir)	38

İKİNCİ OTURUM 41:56

Şırnak Uludere’de gerçekleşen olayla ilgili alt komisyon kurulması 41:56

Önergeler 41:42

İhsan ŞENER	(Ordu)	43
Malik Ecdar ÖZDEMİR	(Sivas)	43:44, 53:56
Ertuğrul KÜRKÇÜ	(Mersin)	44, 49:50, 54:56
Yusuf HALAÇOĞLU	(Kayseri)	44:46, 48, 51:54, 56
Oya ERONAT	(Diyarbakır)	45:47, 49
Abdurrahim AKDAĞ	(Mardin)	47:48, 52, 55
Mehmet Naci BOSTANCI	(Amasya)	48:49
Levent GÖK	(Ankara)	50:51, 54
Hamza DAĞ	(İzmir)	54:56

Açılma Saati: 14.00

Kapanma Saati: 17.28

9 Ocak 2012 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKAN VEKİLİ : Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ : Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP : Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

---0---

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, Adalet Bakanlığından gelen değerli temsilciler, Değerli Genel Müdürümüz, değerli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 24'üncü Yasama Dönemi, İkinci Yasama Yılı 5'inci toplantımızı açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Gündemimizde Başkanlık sunuşları, 1'inci maddemiz; ikinci maddemiz İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Doğan Kubat'ın Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nden oluşmaktadır.

Öncelikle, Başkanlık sunuşları konusuna geçtiğimizde, değerli komisyon üyeleri, biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde Komisyonumuz adına çok önemli bir gelişme oldu. 1 Aralık 2011 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilat Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle artık Komisyonumuza yasama süreçlerine de katılma hakkı imkânı elde edildi. Artık inşallah şu an biraz sonra gerçekleştireceğimiz gibi Meclis Başkanlığımızın Komisyonumuza sevk edeceği kanun tasarı ve tekliflerini ama asli komisyon ama tali komisyon olarak görüşme imkânına kavuştu. Bir denetim komisyonundan sonra bir yasama komisyonu hüviyetine kavuşmuş olması komisyonumuz adına sevindirici bir gelişmedir. Yirmi bir yıllık komisyon tarihinde ilk kez belki de işte bir kanun teklifini görüşeceğiz, belki de tarihî bir ana hep birlikte tanıklık etmiş olacağız. İlk kanun teklifi olarak da Sayın Doğan Kubat'ın teklifini görüşmüş olacağız, o da bir tarihî ana tanıklık ediyor, katkı sağlıyor.

Değerli arkadaşlar, 4 adet alt komisyonumuz var. Komisyonlarımız malumunuz olduğu üzere çalışmalarına devam ediyorlar. Ama inşallah biraz daha gayret gösterirlerse, raporlarımız yavaş yavaş çıkmaya başlarsa raporlarımızı da yine kamu yoluyla hep birlikte paylaşıyoruz.

Bunun dışında Almanya'da 2000 ile 2006 tarihleri arasında Neonaziler tarafından öldürülen Türk vatandaşlarıyla ilgili, o işlenen cinayetlerin incelenmesine karar almıştık. Bu konuda da Dışişleri

Bakanlığımız ve ilgili kurumlarla yazışmalarımızı sürdürüyoruz. Belirli bir seviyeye geldiğinde inşallah burada oluşturacağımız heyetlerle Almanya'da da bunları yerinde inceleyeceğiz ve bunu bir rapora bağlayacağız.

Yine askerlik hizmeti sırasında maruz kalınan kötü muameleyle ilgili çalışmalarımız sürüyor. Bunu da bir proje gibi yürütüyoruz. Bunda da iyi mesafeler alındı. Gerek Millî Savunma Bakanlığımız gerekse Genelkurmay Başkanlığımız karşılıklı bir iş birliğiyle bu sorunu da gündemden düşürmeyi, ortadan kaldırmayı hedefliyoruz hep birlikte. Kendilerinin büyük bir katkıları oluyor. Bir kez daha teşekkür ediyoruz kendilerine.

Değerli komisyon üyeleri, altı aylık süre içerisinde komisyonumuza 1.050 adet başvuru yapılmış ve bu başvuruların tamamına yakını işlem görmüş, vatandaşlarımızla, kurumlarla yazışmalar yapılarak bunların taleplerine cevap verilmeye çalışılmış.

Değerli arkadaşlar, ikinci maddemize geçiyoruz. İkinci maddemiz biraz önce de söylediğim gibi İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşmeye başlıyoruz.

Malik Bey, bir şey mi vardı? Usulle alakalı mıdır?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Evet, bir önerim var Sayın Başkanım: Komisyon toplantısında, gündemi okudunuz. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşlarımızın ortak bir önerisi var bu komisyonda. Bir alt komisyon kurulması talebimiz vardı. Bunların en azından gündeme alınabilmesi, sizin bize dağıttığınız gündem maddesinin ötesinde, gündeme alınması talebimiz var. Uludere'de 35 yurttaşımızın hayatını kaybettiği olaylarla ilgili olarak bir alt komisyon kurulması talebimiz vardı, daha önce yazılı olarak bu talebimizi başkanlığa sunmuştuk. Bununla ilgili bir talebimiz var. Uygun görürseniz bunun da gündeme alınmasını talep ediyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Aynı doğrultuda bizim de başvurumuz var.

BAŞKAN - Açıklayacağım: Aynı doğrultuda 3 tane ayrı önerge var. Bunlardan bir tanesini sizin de bahsettiğiniz gibi Sayın Levent Gök, Ankara milletvekili; Sayın Mahmut Tanal, İstanbul milletvekili; Sayın Malik Ecdar Özdemir, Sivas milletvekili olarak vermişsiniz. Yine Ordu Milletvekilimiz Sayın İhsan Şener'in aynı mahiyette bir önergesi var. Sayın Şener de burada. Yine Mersin Milletvekilimiz Sayın Ertuğrul Kürkçü'nün bir önergesi var.

Değerli arkadaşlar, bunlar daha yeni geldi. Bunlarla ilgili henüz komisyon başkanlığı olarak en azından konuyu ne yapacağımız konusunda net bir karar almadık. Ama bunlarla ilgili, şu üç önergeyi de birleştirerek bir tutum belirlemeye çalışıyoruz. İsterseniz yakın bir zamanda tutumumuzu belirleyeceğiz, yani bunu bir gündem olarak da algılayabilirsiniz, ama siz ısrar ederseniz, o zaman, yani oylatabiliriz ama benim şahsi kanaatim ben de bu konuda bir çalışma yapılmasını arzu ediyorum ama bir hazırlığın sonucunda bir karar verilmesi gerektiği inancındayım. Hazırlıksız yapılan işler,

aceleye getirilen işlerden sonuç alınamıyor. Elbette biz böyle bir konuya komisyon olarak kayıtsız kalamayız. Bunu basına da bir ara deklare etmişim. Biraz daha olay durulsun, ondan sonra biz gider gerekli incelemeleri yapar ve sonra raporumuzu hazırlarız diye böyle bir yanıtım da olmuştu. Benim şahsi kanaatim bu üç önergeyi de başka bir toplantıda, birleştirerek bir gündem maddesi haline getirmek gibi benim bir düşüncem var ama siz ısrar ederseniz o da sizin takdiriniz tabii.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, yani bizim müracaatımız yeni bir müracaat değil, yaklaşık on beş gün öncesine dayalı bir müracaat; bir. İki, yani geçmiş komisyon toplantılarında da eğer yanlış hatırlamıyorsam, böyle bir usul olamaz. Yani komisyon üyelerinin talebi önce başkanlık divanında görüşülecek, uygun görülürse mi komisyonun kurulup kurulmamasına? Komisyonun kendisinin karar vermesi lazım.

İzniniz olursa, bir şey arz etmek, başka tespitlerde bulunmak istiyorum: Yani, komisyonumuz bundan önceki dönemde, yılbaşı öncesinde belki bütçe çalışmaları nedeniyle Genel Kurulun yoğun olması gerekçesiyle uzun bir süredir toplanamıyoruz. Biraz önce siz de söylediniz, kurulmuş bir cezaevi alt komisyonumuz var, cezaevlerinden çok yoğun şikâyetler var, bu komisyonumuz bir türlü aktif hâle... Üzülerek söylüyorum, komisyon başkanımız olarak bu komisyonda tartışılın istiyorum, bir yığın cezaevinde yaşanan hak ihlalleri, bize, size doğrudan, basına yansıyan, bir yığın hak ihlaline rağmen komisyon yeterli bir çalışmayı gösteremiyor. Üst komisyon toplanmıyor. Milletvekillerinin bu taleplerini sizin de biraz önce söylediğiniz gibi başkanlık divanında görüşelim daha sonra kararlaştırılabilir noktasında olursa, yol almamız mümkün değil. Biz komisyon olarak görevimizi yapmış olmayız kanaatindeyim ben. O nedenle benim kişisel düşüncem, arkadaşlarımız da katılır mı bilmem ama bu bir kere Uludere'yle ilgili bir alt komisyon talebi madem AKP'li bir milletvekili arkadaşımızın da ortak talebi olduğuna göre daha bunun uzatıp, ileriki bir tarihte değerlendirmek yerine bu komisyon toplantısında değerlendirilsin istiyorum.

Yine komisyonumuza geldi, bana da aynı şekilde gelmişti, Silivri Cezaevinde tutuklu bulunan Çetin Doğan'ın eşi, bırakın başka şeyi, o dava hukuk, görülen davayı biz ilgilendirilmiyoruz, bundan önceki gerekçelerin ötesinde orada sağlık koşullarının kötü olduğunu tutuklular için, gerçekten insanların ölümle burun buruna kaldığını, başkaca fiziki mekânlarla ilgili şikâyetleri söz konusu. Bu size iletilen şikâyetler, bize gelen şikâyetler, basından, medyadan takip ediyoruz, yine ayrıca benim bir talebim vardı, İzmir'de bir karakolda dayak yiyen Feyziye Cengiz'le ilgili bir alt komisyon kurulması talebimiz var, bunları ne zaman, nasıl talep edeceğiz? Ne zaman bunları değerlendireceğiz Sayın Başkanım? O nedenle bu bir komisyon toplantımız, uzunca bir süreden bu tarafa yapılmayan bu komisyon toplantısında bir benim kişisel talebim Feyziye Cengiz'le ilgili bir alt komisyon kurulması, karakolda yaşanan kötü muamelenin, basında, gerçekten toplumu üzen, hepimizi dehşete düşüren görüntülerin yerinde incelenmesi, tespit edilmesi için bir alt komisyon kurulması talebimiz var.

Arkadaşlarımızla ortak talebimiz, bizim dışımızda görünen o ki, başka milletvekili arkadaşlarımızın da Uludere'yle ilgili alt komisyon kurulması talebi var. Ricamız, istirhamımız gündeme alınarak bunların bu komisyonda değerlendirilmesini talep ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Malik Bey.

Arkadaşlar, bir defa yani İç Tüzük'te, doğru, gündemi Başkan belirler der. Dolayısıyla biz gündemimizi bu şekilde belirliyoruz ama her üyemizin, biraz önce sizin de teklif ettiğiniz gibi toplantılarımızın başında gündeme şu konunun alınmasını teklif etme hakkınız vardır. Yoksa bunu niye almıyorsunuz, şunu da alın dersiniz o zaman bir yetki kargaşası olur. Kaldı ki, bizim komisyonumuzda sizin şu anda bahsettiğinize benzer onarcaya yakın alt komisyon kurulmasıyla alakalı teklifler var, onlar da bekliyorlar. Yani ama sizin bahsettiğiniz bazı konuların da, diyelim cezaevleriyle alakalı, cezaevleri alt komisyonu kurmuşuz, bize gelen bir cezaeviyle ilgili şikâyeti biz alt komisyona gönderiyoruz. Benim de aynı talebim var. Bakın konuşmamın başında da söyledim, lütfen alt komisyonlar biraz daha sık çalışsınlar ve biraz önce raporlarını da ibraz etsinler. Yoksa ben yani cezaevi alt komisyonuna şimdiye kadar raporunu ben de bekliyordum. Keşke bir an önce raporunuzu da bize sunsaydınız, ikinci aşamada da başka yerleri incelemeye gitseydik. Yani sizin için söylemiyorum, ben alt komisyon için söylüyorum Malik Bey. O bakımdan, ama kurulmuş bir alt komisyon varken, yeniden bir alt komisyon kurmak aynı konuda, takdir edersiniz ki uygun bir şey değil. Sizin şimdi bu son söylediklerinizi bir teklif olarak alıyorum ben. Yani benim kanaatim bu şekilde, daha sonraki bir komisyon gündemine almak idi, ama siz benim teklifimi alıyorsunuz, benim anladığım kadarıyla o. Ben yine arkadaşlarıma oylatırım, komisyon ne takdir ederse, o şekilde bir yöntem belirleriz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum ama bir şey söylemek istiyorum: Ben ikinci bir cezaevi alt komisyonu kurulsun demedim, ama siz komisyonumuzun başkanı sizsiniz, bu üst komisyon, kurulan cezaevi alt komisyonu belki arkadaşlarımızı şikâyet babında olacak ama, belki haklı gerekçeleri olabilir ama cezaevlerinden özellikle Tekirdağ F Tipi Cezaevinden çok yoğun şikâyetler geliyor, size de geliyor, basın da takip ediyor, bize de geliyor. Söylediğim gibi Silivri E Tipi Cezaevinde insani talepler söz konusu, bunların bu komisyonda daha aktif hâle gelmesi için bunu gündeme getirdim, biliyorum kurulmuş bir alt komisyon varken, ikinci komisyon talebi olmaz ama diğer alt komisyon taleplerini rica ediyorum gündeme alırsak, arkadaşlarımızla birlikte değerlendirelim istiyorum.

BAŞKAN - Levent Bey, sizin de aynı mahiyette mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, ben hem o konuda hem de bir değişik konuda söz istedim. Teşekkür ederim öncelikle. Takdir edilmelidir ki, Uludere'de meydana gelen ve 35 yurttaşımızın ölümüyle sonuçlanan olay, benim görüşüme göre cumhuriyet tarihimizin en önemli

olaylarından bir tanesidir. İnsan hakları kavramlarına baktığımız zaman yaşam hakkı, birincil hak olarak bunun en başında gelen bir haktır ve devletin en öncelikle koruması gereken konu da yaşam hakkıdır. Burada artık tabii biz elbette basından, kamuoyundan ve örgütlerimizden gelen eğilimler doğrultusunda gördüğümüz kadarıyla yaşam hakkına ve tam da komisyonumuza uyan çok ciddi bir hak ihlalinin söz konusu olduğu böylesine ağır bir olay, belki cumhuriyet tarihinde çok az gerçekleşmiştir. Elbette kişilere karşı olan cismani zararları Türkiye tarihinde her zaman olmuştur ama devletle birey arasında bu denli bir yaşam hakkını ihlal ve bu denli ağır bir ihlal, pek çok kusuru da içeren ihmal ilk defa görülmektedir. Bu nedenle belki komisyonumuzun bütün yapacağı görevlerin hepsi önemlidir ama bu çok önemli ve çok da özellik arz eden bir görevdir. Bu görevin daha fazla zamana yayılmadan bir an önce insan haklarının bütün boyutlarıyla komisyonumuz tarafından incelenmesinde sayısız yarar vardır, aciliyeti vardır. Ben de o konuda ısrarcıyım.

Sayın Başkanım, bir ikincisi de sabah elime geçtiği için ancak size takdim ediyorum. Birkaç defa bir gazeteye konu olmuş bir konuyla ilgili, ilgili kişiyle telefonla görüştüm. Amasya'nın Merzifon ilçesinde Kredi ve Yurtlar Kurumunda çalışan bir bayan arkadaşımızın gazeteye, Alevi derneklerine de yansıyan kendi beyanlarından anlaşıldığı kadarıyla Alevi olduğundan dolayı işine son verildiği iddiasını ben önemsedim. Kendisini tanımadığım bu arkadaşımızı telefonla aradım ve bu konuda mahkeme de açmış olduğunu öğrendim ve dilekçesini de bize gönderdi. Bu arkadaşımız ısrarlı bir şekilde, çalıştığı kurumda, Merzifon'daki Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı Kız Öğrenci Yurdundan Alevi olduğu gerekçesiyle işten çıkarıldığından ısrarla bahsetti. Bu konu da gazetelerde ciddi bir şekilde yer aldı. Ben de bunu görünce önemseyip aradım ve bu konunun araştırılması konusunda bir dilekçeyi de bana sundu, ben de bu dilekçeyi sizlerin bilgisine ve takdirine sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Uludere meselesi hakikaten çok önemli Sayın Başkan. Bunun önemi ve toplumsal etkileri konusunda da zaten mutabıkız, yarattığı toplumsal travma. Bu tür olayları tabiri caizse sığağı sığağına incelemek, değerlendirmek uygun olur, esasen komisyonda da ortak bir kanaat olduğu anlaşılıyor. Bütün siyasi partilerden bu yönde bir talep de olduğu anlaşılıyor. Bilmiyorum MHP'li arkadaşlar da belki sözlü olarak...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Şüphesiz her zaman istiyoruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Evet, istediklerine göre, Uludere meselesini gündeme alabiliriz, bir komisyon kurulmasına ilişkin çalışma yapabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – O zaman yani bütün grupların talebi aynı doğrultuda gözüküyor, öncelikle gündeme alınması hususunu oylarınıza sunuyorum: Gündeme alınmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Gündeme alınmıştır, şu üç önergemiz de gündeme alınmıştır arkadaşlar.

Evet, Şimdi gündeme yeni hâliyle devam ediyoruz. Evet, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Doğan Kubat'ın Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerine geçiyoruz.

Değerli arkadaşlar, burada da kısa bir açıklama yapmak istiyorum: Meclis Başkanlığımızca tali komisyon olarak burası tayin edilmiştir. Dolayısıyla, İç Tüzük'mzn 23'üncü maddesine göre tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yn veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiŐ ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler demektedirler. Bunu Şöyle anlıyoruz: Yani bir defa bizim İnsan Hakları Komisyonu olarak insan hakları boyutuyla işi ele almamız gerekmektedir öncelikle. Bunun dışında esas komisyon Adalet Komisyonu, maddeler üzerinde muhtemelen oylama, çıkarma, önerge vesaire yapacak, biz daha çok görüşlerimizi biraz toplulaŐtırarak elbette maddeler üzerinde de görüşlerimizi belirteceğiz ama tümü üzerinde, maddeler üzerinde olmak üzere bir öneri sunarak yürümemiz lazım. neri Şeklinde bu kanunu görüŐmemiz gerekir, çünkü maddelerde fazla bir önerge verme Őansımız gözükmüyor bu çerçevede. Adalet Komisyonu bunu daha çok yapacak ve böyle gidersek hem iŐimiz daha kolaylaŐır, hem de komisyon uzmanı arkadaşlarımız sizin görüŐlerinizden bir rapor yazacaklar, elbette muhalif olanlar da olacaktır, onlar da muhalefet Şerhi verebilirler. O bakımdan insan hakları boyutu çerçevesinde tümüyle maddeler üzerinde öneri sunmak Şeklinde bu kanun teklifinin görüŐülmesini öneriyorum ve oylarınıza sunuyorum: Bunu kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Oylama yaptık.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Sayın Başkan, değişiklik nermeyecek miyiz?

BAŞKAN – neri Şeklinde bunu sunacaksınız, bunu rapora geçeceğiz.

YUSUF HALAçOğLU (Kayseri) - İnsan haklarıyla doğrudan ilgili olan Őeylerde tabii ki, teklif verebiliyoruz, değişiklik isteyebiliyoruz.

BAŞKAN – nerimizi vereceğiz, bunu raporumuza geçeceğiz ama asıl madde üzerindeki oylamaları, düzeltmeleri Adalet Komisyonu yapacak.

Evet, Şimdi değerli komisyon yeleri, maddenin genel gerekçesini okutacağım, ardından teklif sahibine öncelikle söz vereceğim:

(Genel Gerekçe okundu)

BAŞKAN – Sayın Kubat, evet, söz sizin.

MEHMET DOğAN KUBAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle bir hususu aydınlatmak için, teklifin tamamı üzerinde bir görüş belirtme Şeklinde mi konuyu ele alalım, yoksa esaslı maddeler üzerinde detaya da gireyim mi?

BAŞKAN – Tamamını da şey yapın, maddelerini de geçin.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlarım; çalışmamızın yararlı olmasını diliyorum. Öncelikle Komisyonunuzu da tebrik ediyorum, yasama sürecine etkin biçimde katılma fonksiyonunu en son kanunla Meclisimiz Komisyonunuza tanıtmıştır. Ben gerçekten çok önemli gördüğüm, uzun yıllar da yakından çalışmalarını takip ettiğim bu Komisyonun, insan hakları hukukunun gelişmesine çok ciddi katkılar sağlayacağına yürekten inanıyorum. Bu Komisyonun bu faaliyetine ilk benim teklifimin konu edilmesi de benim için ayrıca bir mutluluk olmuştur.

Değerli arkadaşlar, esas itibarıyla teklif üç maddeden ibarettir, iki madde de yürütme ve yürürlük maddesidir. Bilindiği üzere 2005 yılında Türk ceza mevzuatında köklü değişiklikler yapılmıştır. Bunda da en etkili sebeplerden birisi mevzuatımızı Batı mevzuatına, daha doğrusu uluslararası mevzuata uygunlaştırma çabalarının bir neticesi olarak Türk Ceza Kanunu'nda, ceza yargılama kanununda ve ceza infaz sisteminde demokratikleşme ve insan hakları bağlamında yeni gelişmeleri iç mevzuatımıza da ithal edebilmek adına önemli, köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, Türk Ceza Kanunu'nda suça karşılık olarak öngörülen yaptırımlar ceza ve güvenlik tedbirleri olarak öngörülmüş, bu ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin usul ve esaslar da 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'la belirlenmiştir. Bu Kanun 1 Ocak 2005'ten itibaren de yürürlükte dir. Kanun'un özünde insan hakları bağlamında hükümlünün topluma yararlı bir birey olarak cezasını çekmesi amaçlandığı gerekçesinden anlaşılmaktadır. Bu Kanun'un 2'nci maddesinde infazdaki temel ilke belirlenmiş, 3'üncü maddesinde de infazın amacının toplumu suça karşı korumak, hükümlünün, özette, hukuka saygılı bir insan olarak yaşama katılmasını sağlamak olduğu düzenlenmiştir. Yine bu Kanun'da başta hükümlüler olmak üzere tutukluların da hakları, sorumlulukları, ödevleri ve bunlarla ilgili uygulanacak, gerek disiplin gerekse diğer yönlerden uygulanacak bir kısım müeyyideler bu Kanun'da ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.

Takdir edilmelidir ki bu Kanun'un her ne kadar öncesinde 647 sayılı İnfaz Kanunu uygulaması hukuk müktesebatımızda mevcut olsa da yeni bir Kanun olduğundan dolayı bir kısım hususlarda kanun boşluğu veya hüküm içi boşluklar içermesi de gayet doğaldır. Yine uygulamadan tespit edilen, gerek Meclisimizin yetkili komisyonları marifetiyle gerekse sayın milletvekillerimize ulaşan bir kısım -işte biraz önce sayın vekillerimiz bunları belirttiler- dilekçelerde belirtilen taleplerin kanun hâlinde belki gündeme getirilerek bu ihtiyaçların karşılanması da bir zorunluluktur. İşte bu teklif de esasen bu amaçları hazırlanmıştır.

Teklifin 1'inci maddesinde hükümlünün avukatı ve ziyaretçileriyle -bu Kanun'da kendisine görüşme izni tanınan ziyaretçileriyle- olan ilişkisinin hukuk sınırları dışına çıkmasının tespiti hâlinde Kanun'da mevcut bir boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır. 2'nci ve 3'üncü maddelerde ise

hükümlü ile tutuklunun yine yasada düzenlenmiş ama eksik olduğu düşünülen izin hakları, özetle düzenlenme amacı güdülmüştür.

Teklifin 1'inci maddesinde 5275 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesi, ki bu madde "Avukat ve noterle görüşme hakkı" başlığıyla hükümlünün avukat ve noterle görüşme hakkını düzenlemektedir. Bu maddede esasen hükümlünün vekâletsiz üç defa ceza infaz kurumlarında avukatıyla görüşebileceği -hükümlüyle görüşebileceğini avukatının- bunun görüşmelerine kural olarak herhangi bir kayıt tutulamayacağı ve evraklarının, yani savunma amaçlı dosya münderecatının incelenemeyeceği savunma hakkının kutsallığı bağlamında düzenlenmiştir. Ancak, 4'üncü fıkrasında da terör ve suç örgütleri TCK'nın 220 ve diğer dört ve beşinci bölümlerinde belirtilen suçlardan mahkûm olan hükümlülerin bu hakkı kullanmasına da bir kısım sınırlar getirilmiştir. Bu sınırlamanın uygulanabilmesi için hükümlü ile avukat arasındaki ilişkinin bir suç ilişkisine dönüşmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütü mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ilişkisine dönüştüğünün belirlenmesi durumunda, yani buna ait bir somut bulgu, bilgi ve belge elde edilmesi durumunda o kurumun bağlı olduğu cumhuriyet başsavcısının talebi üzerine yargı kararıyla, yani infaz hâkiminin kararıyla bu görüşmelere bir görevlinin, hâkim tarafından tayin edilen bir görevlinin nezaret etmesi ve bunlar arasındaki belge alışverişinin yine hâkim nezaretine bağlı olması ve buna yönelik kararlara karşı da, kısıtlama kararlarına karşı da infaz hâkimliğine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

Getirilen bu düzenleme ile her ne kadar bu 4'üncü fıkra kapsamında görevlendirilen bir görevli marifetiyle bu görüşmeler yapılmış olsa dahi, özellikle suç işlenmesine yönelik dışarıdaki örgütlere, suç örgütlerine, terör örgütlerine içerideki hükümlünün gönderdiği mesajlara aracılık etme ilişkisine, yani Anayasa ve yasayla kendisine tanınan, hükümlüyle avukat veya diğer ziyaretçilere tanınan bu hukuki imkânın bir suç ilişkisine, kanun dışı bir ilişkiye dönüşmesinin tespiti hâlinde elbette ki hukukun buna müdahale etmesi kaçınılmazdır çünkü infazın amacı -biraz önce de bahsettim- toplumu suça karşı da korumak bir yandan, diğer yandan hükümlünün hukuka uygun bir birey olarak da ıslahını temin etmektir.

İşte getirilen 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 59'uncu maddesine 6'ncı fıkra olarak eklenmesi teklif edilen fıkrada hükümlünün kendisiyle görüşme yapan kişilerin -yani avukat, artı, bu kanunla kendisine görüşme imkânı verilen kişiler bu hükmün kapsamında- örgütün faaliyetlerine aracılık ettiği, bir suç ilişkisine girdiğini tespit eden olguların varlığı hâlinde başsavcılığın istemi üzerine infaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle -ziyaretçilerle veya diğer imkân tanınan görüşmecilerle- görüşmelerinin altı aya kadar sınırlanmasına hâkim kararıyla imkân sağlanmaktadır. Elbette ki bu karara karşı hükümlünün veya diğer kişilerin, hakkı kısıtlanan kişilerin itiraz hakkı da öngörülmüştür, bu itiraz üzerine hâkim sınırlama süresini daha aza çekebileceği gibi, örneğin bir aya, üç aya indirebileceği gibi, tamamen de kaldırabilecektir.

Peki, bu süreç, kısıtlama süresi içerisinde hükümlünün hukuki bir yardıma ihtiyacı olması durumunda ne yapılacaktır? Yine madde bunu da düzenlemektedir. Eğer, hükümlünün her ne kadar avukatıyla bu maddede belirtilen sebeplerin varlığı hâlinde görüşmeden yasaklanmasına karar verilmiş olmakla birlikte, ola ki bir hukuki yardıma ihtiyaç, yani bir suç veya özel hukuk konuları icabında mesela bir kira tespit davası açacaktır veya kendisine açılmış bir tazminat davasıyla ilgili bir avukatın yardımına ihtiyacı olabilir, bunlar gayet doğal şeylerdir- işte bu durumlarda da Türkiye Barolar Birliğinden bir avukat görevlendirilmesi suretiyle hükümlünün ihtiyaç duyduğu bu hukuki yardımın karşılanması hedeflenmiştir. Yine, buna yönelik yapılan işlemlerin de infaz hâkimine itiraz yoluyla düzeltilmesi yolu da elbette bir hukuk devletinin gereği olarak açık tutulmuştur.

Teklifin 2'nci maddesi, hükümlünün 94'üncü maddesinde ve devamı maddelerinde düzenlenen izin hakkıyla ilgilidir. Değerli Başkan, 94'üncü maddede mevcut şu andaki hüküm suç vasfını ayırmaksızın hükümlülük süresinin beşte 1'ini iyi hâlde geçirmiş olan hükümlülerin on güne kadar yakın akrabalarının -maddede belirtilen derecedeki yakın akrabalarının- ölümü hâlinde cenazesine katılmak için, yine o akrabalarından birinin yaşamsal derece ağır bir hastalığına düşer olduğunun sağlık kurulu tarafından tespiti hâlinde de bu kişiyi hastalık vesilesiyle ziyaret imkânı getirilmiştir.

Şimdi getirilen öneriyle bu beşte 1 iyi hâlde geçirilmiş olma şartı aranmaksızın ve yüksek güvenliğin ceza infaz kurumlarında bulunanlar da dâhil olmak üzere, hükümlülerin bu ziyaretleri veya katılımları güvenlik bakımından herhangi bir sakınca oluşturmaması koşuluyla, çünkü bu mesele çok ciddi bir konudur, hükümlünün ziyaretine konu olacak yerin cezaeviyle arasındaki mesafe, oradaki ortam, oradaki güvenlik tedbirleri başlı başına ciddi bir konudur, bu bakımdan güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması şarttır, birinci koşul budur. İkinci koşul, tehlikeli olmayan hükümlünün, yani tehlikeli hükümlü statüsünde olanlar açısından getirilen bu düzenlemenin uygulanma kabiliyeti yoktur. Üçüncü koşul ise bu iki şart gerçekleşmiş ise yine makamca görevlendirilecek dış güvenlik görevlilerinin -yani şu andaki jandarma kolluk bu işi yapıyor- jandarma nezaretinde tıpkı duruşmaya götürülür gibi hükümlü cenazeye veya hasta ziyaretine götürülüp bu kanunda öngörülen süre eğer kabul edilirse bu süre içerisinde ziyaretlerini tamamladıktan sonra yine aynı şekilde dışarıyla teması kesilerek ait olduğu, cezasını çekmekte olduğu infaz kurumuna götürülecektir.

Burada bu hak belli dereceye kadar yakınlarla verilmiştir, bu da işin doğası gereğidir. Ölüm hâlinde kan ve kayın hısımlarından ikinci dereceye kadar dâhil olanlar bu hakkın kapsamına girmektedir ve bu hâlde cenaze için yol dışında iki güne kadar izin verilmesi öngörülmektedir. Hükümlünün ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne ve babasından, yani burada yine ikinci dereceye kadar kan hısımlarıyla birlikte eş bakımında ikinci derece kayın hısımlığına bir sınırlama getirilmiş, sadece anne, babasından birinin sağlık kurulu tarafından belirlenmiş ağır bir hastalığının

olduğunun tespiti durumunda hükümlü onu ziyaret etmek için yol dışında bir gün izin kullanabilecektir.

İşte, bu şartların gerçekleşmesi durumunda izin verilen hükümlünün bu ziyaretini yaptıktan sonra gece nerede kalacağı, yani infaz kurumunda mı, eğer gittiği yerde bir ceza infaz kurumu varsa orada mı, ceza infaz kurumu yok, yol bakımından, güvenlik bakımından riskli bir durum varsa oradaki emniyete ait karakolların nezarethanelerinde mi, yoksa başka türlü, hastanelerin revirlerinde mi, cezaevi güvenliği sağlanmış tutuklu revirlerinde mi, hükümlü revirlerinde mi kalacağına karar verme yetkisi de bu izni veren merci tarafından belirlenecektir. Bu da biraz önce bahsettiğim gibi olayın somut özelliklerine göre çok değişiklik arz eden bir durum olduğu için, bu yetkinin izni veren makama tanınması da kaçınılmaz olmaktadır.

Teklifin 3'üncü maddesiyle de tutuklunun izin hakkı düzenlenmiştir. Tutukluların hakları ve bunlar hakkında uygulanacak kısıtlayıcı önlemler Kanun'un 114, 115 ve 116'ncı maddelerinde düzenlenmiş ve yine bu 116'ncü maddede mahiyeti uyduğu ölçüde hükümlülere uygulanan hükümlerin, bu kanundaki hükümlerin tutuklulara da uygulanacağı öngörülmüştür.

Getirilen düzenlemeyle tutuklulara da yine bunların tamamı her iki maddede de insani düşüncelerle, tamamen sanık haklarının, tutuklu, hükümlü haklarının genişletilmesi bağlamında teklif edilen hususlardır ve tamamen bunlar insani ve vicdani meseleler olarak görülmesi gerekir. Kanunların soyut, genel ve nesnel olma niteliği gözetildiğinde de aslında bu düzenlemelerin herhangi bir kişi veya kişiler için değil, bu durumda bulunan, eşit durumda bulunan herkes için uygulanmasına yönelik olarak verildiği de anlaşılacaktır.

Evet, bu getirilen 116'ncü maddeye eklenmek istenen fıkrayla tutuklunun ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin hayati derecede önemli bir ağır hastalığa düştüğünün sağlık kurulu raporuyla belgelenmesi durumunda tutukluya soruşturma safhasında savcılık, kovuşturma safhasında da ilgili hâkim veya mahkeme tarafından yol hariç bir gün hasta ziyareti için bir defaya -bu sayılan her kişi için en fazla bir defaya- mahsus olmak üzere izin verilmesi teklif olunmaktadır. Ölüm izni en son 116'ncü maddenin 2'nci fıkrasına 6127 sayılı Kanun'la eklenen fıkrayla iki güne kadar tutukluya cenazeye katılma izni getirilmiş olduğundan bu hususa ait bir teklif konu edilmemiştir. Bu 3'üncü fıkradan sonra 4'üncü fıkra olarak da biraz önce hükümlülerle ilgili bahsettiğimiz kural burada da geçerli olacak, tutuklunun ziyaretini tamamladıktan sonraki şartlara bağlı olarak gece vaktini nerede geçireceği yine izin veren merci tarafından belirleneceği öngörülmüştür. 4 ve 5 de yürürlük ve yürütme maddesidir.

Ben, bu teklifin, özellikle sizin Komisyonunuzun cezaevlerinde, tevkif evlerinde yapmış olduğu birebir incelemeler sırasında özellikle sizlere de bu yönde talepler geldiğini bilen birisiyim. Bize de bu tür talepler zaman zaman gerek avukat arkadaşlarımızdan gerekse bize ulaşan diğer

vatandaşlarımız tarafından da gelmiştir. İşte, bu ihtiyaçları gidermek amacıyla bu teklif verilmiştir. Cumhuriyet Halk Partisinin Kırklareli Milletvekili Sayın Turgut Dibek tarafından da tutuklunun hasta ziyaretiyle ilgili de yine bir teklifi olduğunu da öğrenmiş bulunuyorum. Sanırım Adalet Komisyonunda çarşamba günü iki teklif birleştirilmek suretiyle görüşülecektir.

Teklifin yararlı olmasını diliyorum. Takdir Komisyonun ve yüce Meclisindir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Kubat.

Şimdi söz almak isteyen arkadaşlara söz vereceğim. Ama Adalet Bakanlığımızdan gelen Genel Müdürümüz var. İsterse şimdi, isterse biraz süreç ilerledikten sonra kendisine söz verebilirim, eğer söz almak istiyorlarsa.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Takdir Komisyonumuzun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Önce isterseniz biz değerlendirmemizi yapalım, sonra..

BAŞKAN – Sayın Halaçoğlu, o zaman buyurun, sizden başlayalım.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak gayet insani bir hak olarak nitelendiriyoruz hem tutukluların hem mahkûmların bu şartlar altında ziyaret konularını. Sadece benim mesela burada bir değerlendirme yapmam gereken şey şu: “Tehlikeli olmayan hükümlünün” kelimesi üzerinde durmak istiyorum. Kim, nasıl belirleyecek tehlikeli olup olmadığını? Bu hangi şartlarda ve nasıl belirlenecek? Belki o zaman Komisyondaki arkadaşımız bu konuyla ilgili, Adalet Bakanlığından arkadaşımız bu konuda bilgi verebilir. Çünkü “tehlikeli” dediğiniz zaman bu çok muğlak, herkes her yöne çekebilir. Bazılarına tehlikelidir diye bu hakkı tanımayabilirler. Burada biraz bunun açılması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci olarak da: Bu hak tanınmış kişinin, ola ya, bu hakkı suiistimal ederek kaçıma kalkıştığı takdirde nasıl bir uygulama yapılacaktır? Yani müeyyidesi ne olacaktır? Bunun da burada yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, siz konuşacak mısınız?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Benim de hem kişisel düşüncem hem parti olarak ortak kanaatimiz bu iyileştirmenin lehinde noktasında. Yalnız belli tespitleri yapmak istiyorum Sayın Başkan izniniz olursa, arkadaşlarımızın da müsamahalarına sığınarak, şimdi merak ettiğim belli şeyleri gündeme getirmek istiyorum. Bu yasa basında da -belli zaten, basın adlandırmış- Öcalan ve Mehmet Haberal düzenlemesi olarak geçiyor. Ben gerçekten kişilerin durumuna yönelik ya da yaşanan şikâyetleri palyatif çözümler üretmek adına

hazırlanan bir yasa teklifi gibi en azından basında böyle algılanıyor olmasını ben çok fazla içime sindiremiyorum açıkçası. Şimdi, bir kere -geçen dönemde cezaevinde uzun incelemeler yaptığım için biliyorum Sayın Başkan- kanser hastası olan tutuklular var, çok ağır koşullarda olan, ölüme mahkûm edilmiş olan tutuklular var. En azından bunlarla ilgili de bir düzenleme, kesin hasta olduğu, dışarıda bir hastanede tedaviye ihtiyacı olduğu doktor raporuyla tespit edilen mahkûmlar için bir düzenleme yapılamaz mıydı genel anlamda? En azından bu düzenlemenin adı, basında da söylendiği gibi, 2 kişiye yönelik, 2 kişinin bugünkü bulunduğu koşullar, şikâyetler görünen o ki toplumda çok ciddi şekilde tepki oluşturdu. Bu tepkiyi gidermek adına hazırlanmış bir teklif olarak görünüyor.

Değerli Milletvekilim beni başışlasın, emek sarf etmişler, kendilerine emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Şimdi, mesela merak ediliyor, toplum da merak ediyor, hangi yasadan faydalanarak İmralı'da bulunan Apo uzunca süredir avukatı aracılığıyla âdeta örgütü yönetir bir noktaya geldi? Bunun önüne geçilemez miydi? Bu mevcut yasalardan mı kaynaklanıyordu önüne geçilememesi? Yoksa iktidarın bu konuda bir hoşgörüsü, bilerek, âdeta hem örgütü yönetmesi hem de çok net bir tabirle, iktidarın ondan beklediği yol haritasını avukatları aracılığıyla vermesine fırsat ve vesile sunulduysa böyle bir düzenlemenin gerçekten pratikte bir faydası var mı, yok mu, bilmiyorum. Biraz önce Sayın Halaçoğlu söyledi, burada da şimdi bu izinler belli mevki ve makamlara verilecek. Yani herhâlde ya Cumhuriyet Başsavcılığı ya yine ilgili idare. Bu haktan kimin faydalanıp faydalanmayacağını idarenin iradesine bırakılacak. O nedenle bu birazcık muğlak bir öneri gibi geldi. Beni başışlayın Sayın Milletvekilim.

Ben avukat değilim Sayın Başkanım. Ama bu sekiz-on yıllık Türkiye'de yaşanan insan hak ve ihlalleri artık herkesi ortalama bir avukat yapmaya başladı.

Mehmet Haberal'la ilgili konu açıldığı için söylüyorum. Dün bininci günüydü Mehmet Haberal'ın cezaevinde tutuklu olarak bulunuyor olmasının. Şimdi, daha önce yine konuştuk, Hopa olaylarını Ankara'da protesto etmek için gözaltına alınan öğrenciler tutuklandılar. Sırf davaları özel yetkili mahkemelerin görev alanına girsin diye zorlama bir biçimde bunlar yasa dışı terör örgütünün üyeleri ve üzerlerinde bulunan, terör örgütü üyeleri olarak onların terör örgütü üyesi olduğunu ispat eden malzemeler iddianamede sayılmış: Bez bayraklar, şemsiye sapı, kırık şemsiye sapı, broşür ve bildiri. Polisin bu öğrenciler üzerinde yakaladığı suç malzemeleri bunlar. Bu mevcut anılan suç malzemeleriyle bu öğrenciler yasa dışı terör örgütü üyesi ilan edildi. Mehmet Haberal, hepimiz yakından tanıyoruz, biliyoruz, dün gazetelerde boy boy ilanları çıktı, bu ülkede gerçekten üniversite kurdurmuş, organ naklinde çığır açmış, Amerika'da Altın Cerrahlar Özel Ödülü'nü kazanmış bir bilim adamı. Hangi tespitlerle, delillerle, yakalanan malzemelerle, silah ve mühimmatla yasa dışı terör örgütü üyesi yapıldığını anlamak mümkün değil.

Dün Türkiye Cumhuriyetinin 26'ncı Genelkurmay Başkanı tutuklandı -Bunları burada konuşmayacaksak nerede konuşacağız Sayın Başkan?- iddia o kadar ağır ki. Gerçekten bir yurttaş olarak...

BAŞKAN – Onu dinledik sizden, diğerlerini dinleyebiliriz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim ama, bakın, çok çok vahim.

Yani bir Genelkurmay Başkanı suç işlemiş olabilir ama üzerine iddia edilen şey şu: Silahlı terör örgütü kurmak ve yönetmek. Böyle bir mantık gerçekten aklın, havsalanın, izanın alabileceği bir şey değil ya. Olmaz böyle bir şey. Genelkurmay başkanları da yargılanabilir, tutuklanabilir, paşalar da tutuklanabilir, hatta -bir kısım arkadaşımızın söylediği gibi- tutuklu general sayısının artıyor olması Türkiye'de sivilleşmenin bir göstergesi olarak algılanabilir, demokratikleşmenin bir göstergesi gibi algılanabilir, böyle anlatılmaya çalışılabilir. Bunlar tartışılabilir belki ama bu iktidar döneminde Genelkurmay Başkanı olmuş bir insanı yasa dışı silahlı terör örgütü üyesi yapmak akıldan, mantıktan varestedir gerçekten.

Bunu ne için söylüyorum Başkanım? Özür diliyorum. Daha önce geçen dönemde gittim ben, Erzurum Özel Yetkili Mahkemede İlhan Cihaner davasını dinlemiştim Sayın Başkanım. Davanın bir numaralı sanığı 3. Ordu Komutanı Saldıray Berk, iki numaralı sanığı Erzincan İl Cumhuriyet Başsavcısı, üç no'lu sanığı Erzincan İl Jandarma Alay Komutanı, dört no'lu sanığı Erzincan MİT Bölge Müdürü, Bölge Başkanı. Bütün bu heyetin oluşturduğu sözüm ona yasa dışı terör örgütünün silahı neydi Sayın Başkanım? O iddianameden söylüyorum: Göyne köyünde bir balıkçının “Balık tutmak için oltamı göle attım, bir patlamamış el bombası oltama takıldı.” diyor, “Daha sonra tanıdığım, bildiğim bir polise telefon ettim.”

Siz de gülüyorsunuz Sayın Başkanım ama gerçekten trajikomik bunlar. Bu iddianamede yer aldı.

BAŞKAN – Ben Levent Bey'e gülüyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – 13 tane patlamamış el bombası. Mühimmatı buydu bu yasa dışı terör örgütünün. Yani emrinde bir ordu olan bir ordu komutanı, il jandarma alay komutanları başka bir şey bulamamışlar, 13 tane patlamamış el bombasıyla yasa dışı terör örgütünün üyesi yapıldılar. Tıpkı Hopa olaylarındaki plastik sopa bayraklarıyla...

BAŞKAN – Kanun teklifiyle ilgili görüşlerinizi alabiliyor muyuz?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, anlatacağım, tabii oraya da geleceğim. Ama Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sizin anlattıklarınız rapora yansıyamayacak, kusura bakmayın.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hiç önemli değil ama ben en azından içimdeki bir uhdeyi -belki birilerine komik gelebilir ama- bir acıyı, bu kadar rezaletin yaşandığı bir ülkede bir milletvekili olarak üzüntümü bu platformda dile getirmek için söylüyorum. Hiç kimsenin gülmesi tebessüm etmesi için değil, tutanıklara girip girmemesi de çok önemli değil ama eğer bu ülkede yaşayan bir yurttaşsak, milletvekiliyse ve de İnsan Hakları Komisyonu milletvekilleriyseniz bu kadar yaşanan, özür diliyorum, bir başka kelime bulamıyorum ama hukuk rezaletini, bu kepezeliği içimize sindirmemiz mümkün değil. Böyle bir anlayış olamaz.

Şimdi konu, Mehmet Haberal konusu, çünkü yasa birazcık onun için çıkarılmış vaziyette. Tutuklu olanların cenazelerine gitme fırsatı verilmesi de yine aynı davadan tutuklu Doğan Yurdakul' a yaşatılan o kepezeliğin basında, medyada yansımasından sonra toplumda oluşan infiali gidermek adına bu düzenleme yapılıyor. Onun için, bunları söylüyorum Sayın Başkanım yani bir çözüm olur mu bilmem ama biz milletvekilleriyiz. Bu hukuksuzluk, bu adaletsizlik giderek öyle bir kötü noktaya geldi ki, rakibinin ayağının altını oyarak onu düşürmeye çalışırken insanlar bu kazılan kuyu o kadar büyük bir boyuta vardı ki herkes bu çukurun içerisine sürüklenebilir. Bugün, burada milletvekili olan arkadaşlarımız, yarın, bu iktidarın sahipleri, Sayın Başbakan da dâhil olmak üzere, dilerim olmaz ama bir özel yetkili mahkemenin savcısının hazırlayacağı iddianameyle bir gece vakti, sabaha karşı ensesinden tutulup, pijamalı, terlikli bir biçimde aynı mahkemenin huzuruna çıkarılabilir. Bu hukuksuzluğun bir an önce giderilmesi gerekiyor. Bu düşüncedeyim.

Elbette, iyi niyetle hazırlanmış bir teklif ama palyatif bir teklif olduğunu düşünüyorum. Her şeye rağmen...

BAŞKAN – Karşı mısınız?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) - ... bir iyileştirme olacağı için de katıldığımı ifade etmek istiyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam, katılıyorsunuz.

Sayın Şener.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben teklife katıldığımı başta ifade edeyim. İkinci olarak da benden önce konuşan Değerli Milletvekili Arkadaşımın tabii hedeflediği şey hep iktidar “Başbakanı da tutup alıp götürürler.” diyor. Burada...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu herkes için geçerli.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Herkes için geçerli...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sizi de götürebilirler, bizi de götürebilirler, herkes için geçerli.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Hiç şüphesiz. Ama burada sorun şu: Sizin mesela, parti olarak ya da bireysel olarak, milletvekili olarak mahkemelerin adil yargılama yapmadığı, dolayısıyla ellerindeki metinlerin adil yargılamaya engel olduğunu düşündüğünüz açık. Bu metinlerle ilgili bir teklifiniz oldu mu? İşte, terör örgütü tanımlaması kanundan kaynaklı bir metin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Vekilim, diyalog olsun diye söylemiyorum, iddianameler ortada “13 tane patlamamış el bombası buldum, yasa dışı terör örgütü kurdunuz.” deniliyor.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Bir saniye...

Başbuğ'la ilgili de söylediniz.

BAŞKAN – Karşılıklı olmasın İhsan Bey. Ortaya konuşun.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Dolayısıyla, ben şunu söylemek istiyorum: Şikâyet edilen şey üzerine bir gayret yok, sadece sözle bir şeyler söylüyorsunuz. Var mı teklifiniz? Usul hakkında, esas hakkında, kanunların değiştirilmesi hakkında ya da yargının siz gerçekten elindeki kanun metinlerini doğru uygulamadığını, kasıtlı uyguladığını mı iddia ediyorsunuz?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok açık ve net, kelimenin tam anlamıyla, özel yetkili mahkemeler yasa, hukuk uygulamıyor, Başbakan'dan, iktidardan aldığı talimatı uyguluyor. Bunu çok açık ve net bir şekilde söylüyorum.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Bütün yargıyı töhmet altında bırakacak bu tür beyanlardan, her birimizin...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bağımsız yargı, bağımsız mahkeme falan savunmalarından kurtulalım. Bunlar geçti artık.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sayın Milletvekilim, bakın ben sizi dinledim, hiçbir şekilde...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Soru sorduğunuz için cevap veriyorum.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Şunun için söylüyorum: Hiç kimsenin mevcut mahkemeleri, bu tür töhmet altında bırakmaya hakkı yoktur. Eğer biz yasama görevini yapıyorsak herkesin yasamayla ilgili endişesi varsa onları bağlayacak olan kanunları yapma yetkisi de bu Meclise aittir. Bu Mecliste yapılabilecek olan ne varsa da teklifler herkese açıktır ve yapılır.

Ben teklifi katıldığımı beyan ediyor, teşekkür ediyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bir adamın da bin gün hapisshanede tutulmaması lazım.

İHSAN ŞENER (Ordu) – O da kanundan kaynaklanıyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yarın bu kanun bize de lazım olacak, etmeyin. Bin günden bu yana tutuklu insanlar var arkadaşlar. Biz, İnsan Hakları Komisyonu olarak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Özdemir, sizin konuşmalarınızı arkadaşlarımız gayet sabırla dinledi.

Yalnız şu son sözlerinize katılmıyorum: Bakın, çok açık bir şekilde Anayasa' mızda da vardır, artık basit pratikler de böyledir. Yasamanın, yürütmenin, yargının ayrı olduğunu biliyorsunuz. Sayın Başbakanın talimatıyla mahkemelerin bir karar alamayacağını da biliyorsunuz. Bunu bile bile söylüyorsanız, bunun en ufak tabiriyle hukuki sorumluluğu da olur Sayın Özdemir. Sizi o noktada ikaz edeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başbakanı savunamamanız lazım. Bu usul yanlış gidiyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başbakan, ısrarla “Ben bu davanın savcısıyım.” diyor. Ben de Sayın Başbakanın bu söylediğinden yola çıkarak...

BAŞKAN – Sayın Başbakan “Çetelerin üzerine gittik.” diyorsa o, o manaya gelmez, sizin dediğiniz manaya gelmez. Talimat veremez, ne Başbakan talimat verebilir ne de bir başkası.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başbakan “Ben bu davanın savcısıyım.” dedi defalarca Sayın Başkanım.

Her şey ortada işte, mahkeme ortada, davalar ortada, görüyoruz, hep beraber görüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışmalar olacak tabii, bütün arkadaşlarımız kendi görüşlerini ortaya koyacaklar.

BAŞKAN – Biraz kanun teklifiyle ilgili görüş bekliyoruz. Evet, bu genel tartışmalar da olacaktır ama hiç olmazsa sözümüzün bir kısmını bari şu kanun teklifinden oluştursak iyi olur, komisyonumuzun amacı zaten bu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, şu anda mevcut yargı düzeninin adil yargılama ilkelerine uygun bir yargı düzeni oluşturmadığı görüşündeyiz. Bu sadece bizim görüşümüz değil kamuoyunda yaygın bir kanı. Tabii ki, kuvvetler ayrılığı ilkesi var, Anayasa'nın 138'inci maddesi var ama o 138'inci maddenin nasıl işletildiğini falan da biliyoruz.

Bir taraftan gizlilik kararı veriliyor ama diğer taraftan da sorulacak sorular bile medyaya servis ediliyor, hangi elden servis edildiği belli. Dolayısıyla, yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı konusunda benim siyasetçi olmadan önce de yaygın görüşüm vardı, o görüşüm bugün artarak devam ediyor. Yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda Türkiye'de kurumsal bir sorun var, bu kurumsal sorun yargının zihniyetinden ve iktidarın uygulamalarından kaynaklanıyor. Bu görüşümü peşinen söylemek durumundayım.

İkinci olarak, şimdi teklifin 1'inci maddesiyle ilgili olarak hangi ihtiyaçtan kaynaklandığı konusunda ... Hangi yaygın ihtiyaç var bu konuda? O konuda, eğer kanunu hazırlayan arkadaşımız biraz daha izahat verirse görüşlerimizi daha açık söyleyebiliriz yani kamuoyunda ne olmuş, hangi olaylar olmuş, neler olmuş?

BAŞKAN – Genel gerekçeyi okuttuk, Sayın Milletvekilimiz de izahatta bulundu. Sizin katılmadığınız yönleri varsa onları söylerseniz...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Yani CMK’da ve ilgili yasada bu konuda düzenlemeler var ve bugüne kadar da uygulanıyor o düzenlemeler. Dolayısıyla, hükümlü haklarını genel olarak bu şekilde kısıtlayan başka bir düzenlemeye gerek olmadığı görüşündeyim. Bu, tecridi yani şu anda çeşitli cezaevlerinde uygulanan fiilî tecritleri yasaya uygun hâle getirecek, insan haklarına aykırı bir şekilde ve hukuka aykırı bir şekilde yasal hâle getirecek. Dolayısıyla, böyle bir düzenlemenin yani dönemsel bir ihtiyaçtan kaynaklandığı sanılan böyle bir düzenlemenin, maddede bir yasal düzenlemeyle tekrar gündeme getirilmesi yasa yapma tekniği bakımından doğru değil, mevcut yargı zihniyeti bakımından doğru değil çünkü mevcut yargı zihniyetinin bu tür düzenlemeleri hükümlülerin nasıl aleyhine uyguladığını da biliyoruz, uygulamadan biliyoruz. Dolayısıyla, böyle bir düzenlemeye ihtiyaç yok, mevcut düzenlemeler, mevcut tedbirlerin alınması için de yeterlidir.

Ayrıca, bu düzenlemeyle avukatlık mesleğinin ve avukatların peşinen suçlu gibi gösterilmesini ben kabul etmiyorum yani avukatlar örgüt üyelerinden mesaj alacaklar, bu mesajları götürecekler, verecekler, bundan da eylem olacak gibi bir ön kabulü ben doğrusu bir avukat olarak kabul etmiyorum, bir insan hakları savunucusu olarak kabul etmiyorum. İnsan Hakları Komisyonumuzun da böyle bir kabulde, avukatlık mesleği bakımından böyle bir kabulde bu teklifin 1’inci maddesine “Evet” demesini de İnsan Hakları Komisyonumuzun çalışmalarına ve ileride yapacağı bütün çalışmalara gölge düşüreceği görüşündeyim. Bu nedenle, birçok sakıncası var 1’inci maddenin.

Mesela “Türkiye Barolar Birliği tarafından avukat atanır.” deniyor. Ben yıllarca baro başkanlığı yaptım, Türkiye Barolar Birliğinin böyle avukat atama gibi bir fonksiyonu yok, yerel baroların var. O da eğer hükümlü veya tutuklu kendisine avukat atayacak durumda değilse atıyor. Bunun da CMK’da 142’nci maddede, 143’üncü maddede ya da 150’nci maddede düzenlenmesi, karşılıkları var. Dolayısıyla, yasada olmayan, CMK’da olmayan bir düzenlemenin böyle Ceza İnfaz Yasası’na konması da doğru değil. Aslolan, savunma hakkı bakımından hükümlü veya tutuklunun kendi tayin edeceği avukatla temsilidir. Bu, doğrudan doğruya böyle bir şeyi hükümlü ve tutuklunun elinden almaktadır. Dolayısıyla, bu, hem savunma hakkına aykırıdır hem de avukatlık mesleğinin özüne aykırıdır. Böyle bir düzenlemenin de yer almaması lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Olsa bile baroların ataması gerekir diyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet. Zaten baro atar. Türkiye Barolar Birliğinin levhasına kayıtlı avukat yoktur, Barolar Birliğinin böyle bir görevi yoktur. Olsa, baro atar ama baronun ataması için de CMK’daki koşulların oluşması lazım yani eğer kişi kendisine avukat atayacak konumda değilse, atamak istemiyorsa veya avukat görevini yerine getirmiyorsa o zaman

hâkim kararıyla kendisine barodan avukat istenir. Dolayısıyla, düzenleme, bu bakımdan da mevcut düzenleme ve savunma hakkına aykırı bir düzenleme.

Öncelikle, benim kişisel görüşüm, bu maddeye bence hiç gerek yok, mevcut düzenleme yeterlidir, bu düzenleme dönemsel ihtiyaçlardan kaynaklıdır ve F tipi cezaevlerinde tecridi kurumsal hâle getirecektir, kurumsallaştıracaktır ve tecrit uygulamaları hâkim ve savcıların takdirine bırakılacaktır. Bu nedenle de böyle bir düzenlemeye gerek yoktur. Mevcut yasadaki düzenlemeler şu an için yeterlidir diye düşünüyorum.

İkinci olarak, Sayın Komisyon veya ileride esas komisyon bu konuyla ilgili olarak eğer mutlaka bir düzenleme yapılması kanısındaysa şu hüküm var, şu hüküm de bana göre son derece tehlikeli ve kötüye kullanmaya elverişli bir düzenleme, şöyle diyor teklifte: “Somut olguların varlığı hâlinde cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine infaz hâkimi kararıyla..” Bu “somut olgular” kavramı iki ucu açık, çok kötüye kullanılabilir ve yorumlanabilecek bir düzenlemedir. Hangi somut olgu? Bu takdiri kim ve hangi ölçüye göre yapacak? Hangileri somut olgudur hangileri değildir? Dolayısıyla, eğer avukatla veya görüşme hakkı olan birisiyle hükümlü görüşüyorsa bu görüşmenin içeriğinde suç olabilecek bir şey düşünülüyorsa eğer öncelikle bununla ilgili bir kovuşturma yapılması lazım. Bir kovuşturma yapılır, bu kovuşturma sonucunda bir karar verilir, suç olacağına karar verilir, ondan sonra ancak bir tedbire başvurulabilir. Dolayısıyla, peşinen konuşma içeriğinin suç olabileceği noktasındaki bir kabulden hareketle, hükümlünün en temel hakkı olan savunma hakkının bir parçası olan savunma hakkının elinden alınmış olması da bu düzenlemeyle, tamamen hukuka aykırıdır. Eğer bir düzenleme yapılacaksa o cümlelerin şu şekilde değiştirilmesi lazım: “Somut olguların duruşmalı bir yargılama sonucunda bir yargı kararıyla kanıtlanması hâlinde, cumhuriyet başsavcısının istemi üzerine taleple ilgili belgeler hükümlüye ve ilgili kişiye gönderilir. İnfaz hâkimi bu talebi hükümlüyü, cumhuriyet savcısını ve ilgili kişiyi dinledikten sonra karara bağlar.” Dolayısıyla, ilk önce bu görüşmenin suç olduğu noktasında bir hüküm olması lazım, ondan sonra böyle bir ağır tedbire başvurmadan önce de mutlaka bir duruşmalı yargılama yapılması lazım. Eğer duruşmalı bir yargılama yapılmazsa verilecek ceza yani bu altı aya kadar olacak ceza tamamen adil yargılanma ilkelerine, özel yaşama tamamen aykırı olduğu... Bu nedenle, öncelikle buranın düzenlenmesi lazım. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin S-İsviçre Kararı'nda, 28 Kasım 1991 tarihli Karar'da şu var: Tutuklunun cezaevinde müdafiiyle görüşmesinin cezaevi görevlisi tarafından düzenlenmesi, dinlenmesi dahi Sözleşme'nin 6'ncı maddesine aykırı buluyor. Burada ise tamamen görüşmeyi engelliyoruz. Bu düzenleme mevcut hâliyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır.

İkinci olarak, yine yapılacak altı aylık süre çok uzun bir süredir. Bu sürenin bir aya indirilmesi lazım eğer yukarıdaki prosedürden geçtikten sonra hâkim ancak bir ay kısıtlayabilmelidir çünkü hükümlülerin cezaevi koşullarında bir avukata ihtiyacı olup olmadığını düzenlemeyle bir

gardiyan, bir infaz koruma memuru, bir cezaevi müdürü falan saptayamaz. Gidip onunla konuşacak. O konuştuktan sonra diyecek ki: “İşte benim böyle bir ihtiyacım var, beni de yasaklamışsın, bana bir avukat ver.” Kime söyleyecek? İnfaz koruma memuruna. İnfaz koruma memuru da şöyle diyecek: Git işine, senin ne avukata ihtiyacın var? Bu işin avukatlık değil.

Dolayısıyla, biz, hükümlünün cezaevi koşullarında, tecrit edilmiş koşullarda en temel haklarını, infaz koruma memurlarının, cezaevi idaresinin ve cezaevi savcısının takdirine bırakmış olacağız. Düzenleme bu hâlde de hem süre bakımından hem de getirdiği içerik bakımından tamamen insan hakları doktrinine ve uygulamasına aykırıdır.

Son olarak, eğer yine yapılacaksa, biraz önce de ifade etmişim, Türkiye Barolar Birliği tarafından değil tayin edeceği avukat tarafından temsil edilmesi lazım. Eğer tayin etme koşulları yoksa o zaman CMK’da hüküm var, o hükme göre avukat tayini yapılabilir. Ben bunları yazılı olarak hazırladım zaten. Bunlar, 1’inci maddeyle ilgili görüşlerim, biraz sonra sunacağım.

2’nci maddeyle ilgili olarak, ölüm hâlinde iki günlük bir süre öngörmüş Değerli Milletvekilimiz. Ben bu sürenin üç güne çıkarılması görüşündeyim. Zira, bizim örflerimize ve âdetlerimize göre taziye en az üç gün kurulur, taziye en az üç gündür. Bazı yerlerde yedi gündür ama en az üç gündür, üç günden az taziye olmaz. Dolayısıyla, eğer bir taziye için, yakınlarının ölümünün acısını paylaşmak için oraya göndermişsek eğer bir hükümlüyü, en azından taziyenin sonuna kadar orada olmasında yarar vardır, taziye de sonlandırır, taziyeden sonra kalkar gider. Dolayısıyla, iki gün olmasıyla üç gün olması arasında bir fark yoktur, eğer iki gün kalabiliyorsa üç gün de kalabilir. Dolayısıyla, örf ve âdetlerimize göre ve yasanın amacına da hizmet etmesi bakımından bu iki günün üç gün olarak düzenlenmesinde fayda vardır.

Yine 2’nci maddede bir gün olarak düzenlenen hasta ziyaretiyle ilgili şeyin de bir sefer geldi, gördü, gitti değil ama iki güne çıkarılmasında yine yasanın amacı bakımından büyük yarar vardır. Böylece, yasa gerçek anlamıyla daha insani bir hâle gelecektir. Bununla ilgili ben gerekçeli şeyi hazırladım.

Yine yasanın 3’üncü maddesiyle ilgili olarak da “bir günlük” ibaresinin aynı gerekçelerle tutuklular bakımından iki güne çıkarılmasında, yasal amacı bakımından ve daha insani hâle gelmesi bakımından büyük yarar var.

Son olarak da bu düzenlemeyle ilgili olarak, biraz önce Sayın Milletvekilimiz de ifade etti, cezaevlerinde çok sayıda hükümlü ve tutuklu var, hasta olanlar var, bu düzenleme yapılırken, biz de komisyon olarak bu öneriyi sunabiliriz. Gerçekten, 100’den fazla şu anda hükümlü ve tutuklu yaşam haklarını tehdit edecek hastalıklara maruz kalmalarına rağmen, adli tıp raporu alamadıkları için veya süresinde alamadıkları için ölümlerle karşı karşıya kalmaktalar. Nitekim, geçen haftada bir hükümlü yaşamını yitirdi bu nedenle, ölümcül bir hastalığı olmasına rağmen, ve bu hastalığı da bir sağlık

kurumu raporuyla tespit edilmesine rağmen, adli tıp kurumundan onay alınmadığı için yaşamını yitirdi. Adli tıp kurumunun onayı sağlık kurumu raporlarından sonra bence gerekli olan bir rapor değildir. Bir üniversite hastanesi veya tam teşekküllü bir sağlık kurumu ölümcül hastalığa ilişkin bir rapor vermişse bir daha bunu adli tıba göndermenin, oradan onaylatmanın sağlık hukuku bakımından da çok gerekli olmadığı görüşümdedir. Bu nedenle de komisyon olarak bu insani duruma bizim de bu teklif nedeniyle bir öneride bulunmamız gerekir diye düşünüyorum. 16'ncı maddenin üçüncü fıkrasında geçen "Adli tıp kurumunca onaylanan rapor üzerine" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını ve sağlık kurulu raporu üzerine ilgili başsavcılığın, başsavcının talebi üzerine hâkimce karar verme işleminin yeterli olması gerektiği görüşümü komisyonla paylaşıyorum. Eğer komisyonumuz da bu önerileri asli komisyona iletirse yararlı olacağı görüşümdedir.

BAŞKAN – Raporumuza alacağız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Böylece 100'e yakın hükümlü ve tutuklunun, ölümcül hastalığa maruz olan 100'e yakın hükümlü ve tutuklunun adli tıp kurumu raporunu beklemeden ilgili hâkimin kararıyla en azından tedavilerini, en azından ölümlerine kadar, dışarıda yapma imkânları olacaktır.

Yazılı olarak hazırladığım bu teklifleri de komisyona sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu'na teşekkür ediyoruz. Hazırlıklı gelmiş gerçekten komisyonumuza.

Değerli komisyon üyeleri, Sayın Tanrikulu'nun son söylediği, ölümcül hastalığa yakalanan mahkûmların durumuyla alakalı. Bunlardan, hakikaten komisyonumuz da çok ciddi manada şikâyetler geliyor. Gerçi, Anayasa'mızda Sayın Cumhurbaşkanımızın böyle bir af yetkisi var ama bu af yetkisi süreci sanırım biraz daha sıkı şartlara tabi tutulmuş, bu da, belki geçtiğimiz acı tecrübelerden dolayı. Elimde, şimdi geçtiğimiz dönemde, Sayın Cumhurbaşkanımız Sezer'in döneminde 259 hükümlü bu yolla affedilmiş, Sayın Abdullah Gül'ün döneminde de 16 hükümlü ancak bu yolla affedilebilmiş. Bu müessir bir ihtiyaçtan aslında ortaya çıkmıştır. Daha önceki dönemlerde belki de bu yolun biraz suiistimal edilmesinden kaynaklandığı kanaatindeyim. Şu anda da bu yöntemin uygulanması noktasında biraz temkinli davranılıyor. O bakımdan, aslında bu yöntem var Anayasa'mızda ama 259 sayısı bayağı bir yüksek, 16 sayısı da neredeyse yüzde 10'dan daha az, yüzde 5 civarında bir sayı. Bu yolda, belki biraz daha özellikle dosyaların Sayın Cumhurbaşkanının önüne gidene kadarki süreçte, Sayın Genel Müdürüm, çok uzun bir süreçten geçtiği şikâyeti geliyor komisyonumuza. Belki bu dosyalar seri bir şekilde en azından sonuçlandırılrsa ve Sayın Cumhurbaşkanına takdim edilse bu sayı 16'da kalmaya da bilir çünkü bir anayasal hak var, ortada bir sorun var. Bu sorunun çözümüne Sayın Cumhurbaşkanımız daha fazla katkı sağlayabilir gibime geliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ondan değil, Sayın Tanrıkulu'nun bahsettiği tespitten kaynaklanıyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkanım, özür dilerim, iyi anlaşılması bakımından söyleyeceğim de...

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, anladım sizi. Siz, ayrıca bir düzenleme istiyorsunuz, biliyorum ama bu yöntem hazır elimizde var. Bunun da etkin kullanılmasını da kamuoyunun takdirine sunuyorum sadece ben. Yani anladım, anlamadık değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Bir bürokrasiyi aradan kaldırmak lazım.

BAŞKAN – Anladım, tamam. Sağ olun.

Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Sayın Başkan, bu yasa önerisinin ben ilk maddesinin reddedilmesini, 2'nci, 3'üncü maddelerinin de geliştirilmesini önereceğim.

Her şeyden önce, 1'inci maddenin reddinden yana görüş belirtirken, daha önce Sezgin Tanrıkulu Arkadaşımızın gayet güzel açıkladığı şeyin altını bir kere daha çizmek istiyorum ve Türkiye'ye bugün hâkim olan bir havayı da bunun yansıttığını eklemek istiyorum.

Şu an, aslında yazılı olmayan biçimde, Alman hukukunda düşman ceza hukuku olarak bilinen kavram Türkiye'de fiilî bir uygulama alanı buldu kendisine yani rejimin kendisine düşman saydığı kişilere bir hukuk, düşman saymadığı kişilere başka bir hukuk uygulanıyor. Özel yetkili ağır ceza mahkemeleri, aslında bu hukukun ifadesidir. Türkiye'deki hukuk çevreleri genellikle bu konuda hemfikirdirler. Ben bunun şimdi Ceza İnfaz Yasası'na da bu madde teklifiyle yansıdığını görüyorum ve bundan yakamızı bir türlü kurtaramıyoruz. Büyük mücadeleler olmadıkça, mahkemeler sokağa taşınmadıkça, savunma sokakta yapılmadıkça bu mahkemeler karşısında sonuç almak neredeyse kabil olmuyor. Bunu hepimiz görüyoruz.

Burada, demek ki, ceza infazı bakımından da tartışmanın sokağa taşınmasını teklif eden bir kanun olarak görüyorum çünkü düşman ceza hukuku şunu varsayar: “İflah olmaz, o yüzden onu önlemek gerekir.” Yurttaş ceza hukuku da der ki: “İslah olur, ona yardımcı olmak gerekir.” Dolayısıyla, bir kere, ıslahı gayrimümkün bir düşman kategorisi konmuştur ortaya. Şahsen ben bu tretmandan geçmiş bir kişi olarak konuşuyorum, bütün 12 Eylül dönemini ıslahı gayrimümkün bir mücrim olarak şimdiki özel tip cezaevlerinin prototipi olan L tipi cezaevlerinde geçirmiş bir insan olarak, bunun ne demek olduğunu biliyorum, anlıyorum, kastedilenin de bu çağda, şimdi bambaşka bir biçimde çeşitli infaz hükümleri arasına saklanarak bize teklif edildiğini görüyorum.

Bence komisyonumuz burada kategorik olarak ve hep birlikte tavır almalıdır çünkü eldeki infaz rejimi zaten yeterince aslında Terörle Mücadele Yasası kapsamında ya da siyasi suçlar nedeniyle yargılanan ya da hüküm giymiş olanların kısıtlılık, hacir altına sokulmasına amir sonsuz sayıda hükme

sahip. Şimdi, bir de buna şunu ekliyoruz: “Altı ay, ben prensip olarak seni görüşürüm.” diyebilir. Niye diyebilir? Ben aslında bunun şimdi, demin başka arkadaşlarımız da söz etti, Abdullah Öcalan’ın uzun zamandır süregiden tecridine bir hukuki kılıf olarak bunun tasarlandığını anlayacak kadar hepimizde de orta karar bir zekâ olduğunu görüyorum. O nedenle, kişiye özel bütün bu yasalardan vazgeçelim, bütün bunlarla ilgilenmeye son verelim ve nihayet, insanların mahkûm da olsalar özgürlüklerini insan olarak, entelektüel ve bedensel özgürlükleri ne kadar sınır altına sokulmuş olsa bile bunları kullanmaya hakları olduğunu kabul edelim. İnsanın fikri varsa bunu avukatıyla konuşacaktır, ziyaretçisiyle konuşacaktır. Bunun hukuken lazım gelip gelmediğine bir gardiyan nasıl karar verebilecektir? Örneğin, ben savunmamı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göndereceğim savunmamı Plato’nun Devlet’i üzerine kurmak istiyordum ve bunu avukatımla konuşuyordum ve denecektir ki bana: “Bunun davayla ne ilgisi var? Sus.” Ondan sonra, işte tabii dışarıda gösteriye başlayacaktır insanlar tecride karşı.

O yüzden, ben yol yakırken bundan vazgeçelim diyorum çünkü eldeki mevzuat aslında sözü edilen şüphe durumlarında, vesairede sonsuz yetkiyle donatmış. Aslında bana sorarsanız, bunların da gevşetilmesi, hafifletilmesi, insan onuruna layık bir şekilde sokulması, avukat görüşlerinin her şeyden masun hâle getirilmesi, avukatların suç ortağı olarak görülmesi ihtiyatına son verilmesi gerektiğine dair komisyonumuz bir algı yaratmaya yardımcı olabilir.

Diğerleri için ise aslında Genel Kurulda da bunu konuştuk, peki, tutuklu milletvekillerinin durumu ne olacak? Tutuklu ve hükümlüler anne, babaları, yakınları vefat ettiği ya da ağır hastalık geçirdiği zaman onları görmeye gidiyorlar. Peki, bir idari kararla cezanın infazına ara verilebiliyor, milletvekili arkadaşlarımız kürsüden de bunu teklif ettiler, o zaman tutuklu milletvekillerinin yemin etmeleri için de cezanın infazına ya da tutukluluğun uygulanmasına ara verilsin. Niye öyle maddeleri burada görmüyoruz? Burada, aslında bunu da arkadaşımız söyledi, kamuoyunda yaratılan kimi hassasiyetler nedeniyle “Eşinin rahatsızlığı sırasında yanında olamadı ancak mezarına gitti.” gibi başlıklardan doğan şeyleri bununla dengelemeye çalışıyor.

Özetle, bu kanun bize bir iyi bir kötü haber veriyor kendince. Kötü haber, Öcalan’ın tecridi devam edecek; iyi haber, diğerleri anne, babaları öldüğü zaman görmeye gidebilirler. Bence, bu İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bakımından son derece zayıf yani bizim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, çeşitli Yargıtay içtihatları, geçmişten beri gelen özgürlükleri genişletici yorumu dolayısıyla bu kurulun bu kanunu geri gönderip, daha iyisini bize teklif etmelerini talep etmek olabilir. Benim diyeceğim budur.

Tabii, burada yapılan tartışma dolayısıyla bir kere daha altını çizmemiz gerekir: Türkiye, bu özel yetkili ağır ceza mahkemeleri rejimi içerisinde yaşadıkça mahkeme kararlarından doğan sorunları cezaevi idarelerine kimi yetkiler vererek ya da onlardan alarak dengeleyebileceğimizi sanmamamız

lazım. Özgürlükçü bir ceza yorumuna her şeyden daha çok ihtiyaç olduğu apaçık ortada ve bunlar her bir yurttaş için eşit olmalı -bir general için olduğu kadar rütbesiz bir er için de bir sivil için olduğu kadar bir asker için de- herkes kanun karşısında eşit ve özgürleştirici haklardan yararlanacak şekilde bir rejime tabi olmalı. Bu yazılı olmayan ama fiilen uygulanan düşman ceza hukuku uygulamasına da Türkiye'nin bütün hukuk camiasının dikkatini çekmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Dal...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle teklifi getiren Sayın Mehmet Doğan Kubat'a teşekkür ediyorum.

Teklif katılmakla beraber 1'inci maddedeki "Somut olguların varlığı..." ve yine madde 2'deki tehlikeli veya tehlikeli olmayan hükümlülerle ilgili daha net anlaşılabilir bir şekilde yazılmasının daha iyi olacağı kanısındayım. Yoksa, bu birinci derecede akrabaların ziyaretleri, ölümleri hâlinde veya ağır hastalık hâlinde bunların da yine iki gün izninin, Sayın Milletvekilimizin dediği gibi üç gün olması, iki gün veya üç gün çok önemli değildir. Doğrudur, bizde yaslar üç gün devam eder, üç gün olmasında da bir sakınca görmüyoruz.

Bunun dışında, şunu belirtmek istiyorum: Yıllarca Türkiye'de çeteler, mafyalar cirit attı, binlerce faili meçhul cinayet işlendi, darbe planları yapıldı. Bütün bunların sonunda, eğer bürokrasinin üst kesiminden birileri yargı önüne çıkıyorsa, bence, bundan daha doğal bir şey olamaz. Dünya kamuoyunun da bunu takdirle karşıladığını hep beraber gözlemliyoruz. Bence, burada hukuka uygun olmayan hiçbir şey yoktur ama inşallah mahkeme neticesinde suçsuz oldukları meydana çıkar ve bizler gibi özgürlüklerine kavuşurlar.

Teşekkür ediyorum. Teklifinize destek veriyoruz.

BAŞKAN – Sağ olun.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Tabii, arkadaşlarımız konunun dışına çıkınca mecburen ben de çıkma ihtiyacını herhâlde hissettim ama fazla uzatmayacağım.

Anayasa 148/7. Evet, Genelkurmay, yargılamayla ilgili Anayasa Mahkemesi yetkiliyken, Türkiye'de mahkemelerin ne kadar siyasi davrandığı, Anayasa'ya kendini bağlı saymadıkları, Anayasa'yı hiçe saydıkları... İşte son tutuklama kararının bir örneği, yani mantalite değişmeden sizin değiştireceğiniz anayasalar, yasalar, hiçbiri uygulanmaz. Anayasa 148/7, işte Genelkurmayla ilgili belirli kimselerin nerede yargılanacağı açık hüküm olduğu hâlde, 12 Eylül 2011 tarihindeki işte daha

ileri demokrasi, daha özgürlükçü, daha güvenceli derken geldiğimiz nokta Türkiye’de yargının ne kadar siyasallaştığının açık ve net bir olayı.

Konumuza dönersek: Konumuza döndüğümüzde değerli arkadaşlar, Ceza İnfaz Yasası’nda, hükümlülerin ağır hastalıklı bir hastalığa yakalandıkları zaman sağlık kurulu raporuyla bunların cezalarının infazına ilişkin, cezalarının ertelenmesine ilişkin hüküm olduğu hâlde siz tutuklu olsanız ve bu tutuklulukla ilgili sağlık kurulu raporu aldığınızda sizin bu tutukluluk süreniz ertelenmiyor. Bu “A” şahsı hükümlü, sağlık kurulunun raporunu alıyor, ancak onun cezasının infazı sağlık durumunun iyileştiğinden sonraya ertelenebildiği hâlde, hüküm olduğu hâlde İnfaz Yasası’nda, tutuklularla ilgili böyle bir düzenleme yok; bu, tam bizim bu konuyla ilgili. 116’ncı maddenin -arkadaşlarımız, üç ve dördüncü fıkraya ekleme öneri talebinde bulunmuşlar, ben de beşinci fıkra anlamında- bu şekilde tutuklu olup sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi hâlinde, durumunun tutukluluğu Ceza Muhakeme Kanunu’nun 109’uncu maddesi uyarınca adli tedbir hükümlerinin ancak tatbik edilebileceğine, tutuklanamayacağına ilişkin ben bir teklif veriyorum. Bu teklifi bizim bu Komisyonumuz alabilir, bunu tartışabiliriz, tam bizim bu konumuzla ilgili. Bunu ben sizlere takdim edeyim. Bu bir.

BAŞKAN – Sizin bir öneriniz olsun bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öneri olarak... Benim önerim Komisyon da bir tartışın en azından, yani hükümlülerle ilgili böyle bir düzenleme var aynen bu maddenin içerisinde, aynı şekilde biz tutuklularla ilgili de bunu gündeme getirelim. Yani şu anda yargılaması devam edip, sağlık kurulu raporu olup ancak tutuklu oldukları için, yasada hüküm olmadığı için tutukluluğu devam ediyor. Bununla ilgili bir teklif.

İki: 3’üncü maddede “Bu izin yukarıda sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere kullanılabilir.” Benim anam öldü, ben tutukluyum, iki ay sonra babam da öldü.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – “Her biri için” diyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Her bir yakını için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, onu geçtik.

Geliyorum, 1’inci maddede... “Avukatın yanında vesair kişilerle” dedik. Teklifi sunan değerli arkadaşımız, kira, vesaire... Değerli arkadaşlar, zaten bu şekilde belli bir cezaya mahkûm olanların kanuni zorunluluk açısından kendisine zaten kayyum vasi tayin ediliyor. Bunu bu tür hukuksal ilişkilerde düzenleyebilecek birileri zaten var. Peki varsa avukat, vesair... Kişilerle anne, babasını görüştürmeyeceksiniz, kardeşini görüştürmeyeceksiniz, kayyumunu görüştürmeyeceksiniz, avukatını görüştürmeyeceksiniz, 12 Eylülde bu yoktu arkadaşlar, 12 Eylülden daha kötüye gidiyoruz. Yani bir yandan 12 Eylülü koymuşuz tahtaya milat olarak, “faşist dönem” diyoruz, bu dönem ondan

daha faşist. Bu örnekle daha faşist, daha sıkı, daha otoriter bir yaklaşım var. Burada İnsan Hakları Komisyonunun, insan hakları önüne geldiği zaman daha genişletici yorum, genişletici bakış tarzıyla bakmak zorundayız. Bu Komisyon partiler üstü bir komisyon diye ben... İç dünyam o. Burada “Benim partim getirdi bu teklifi doğrudur; benim partim getirmedi başka bir parti getirdi yanlıştır.” düşüncesi çok yanlış olur. Görebildiğim manzara bu saate kadar böyle gidiyor. Bunun partilerle alakası, ilgisi yok. Doğruysa doğru, yanlışsa yanlış. İşin doğrusu bu. Yani hukuk günün birinde hepimize lazım olacak, ekmek, su, hava gibi ihtiyaçtır. O açıdan bu 1’inci maddenin komple çıkarılması lazım, bu insani bir yaklaşım değil. Yani neticede rahmetli Faruk Erem Hoca’ımız “Suçluyu kazıyın, altında yine insan çıkar.” derdi. Bu açıdan 1’inci maddeyi çıkarmak lazım.

Geliyoruz, 2’nci maddede, sakınca oluşturmaması, bunun tek tek sayılması gerekir. Bu, tek tek sayılmadığı için sıkıntılı. Burada hep hükümlülerden bahsediyor, tutuklulardan hiç bahsedilmiyor. Eğer bu şekilde olacaksa tutukluların da ilave edilmesi lazım.

Benim bu aşamada, bir de 3’üncü maddede, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması... Bu “sakınca” kavramı subjektif bir kavram. Size göre sakınca olabilir bana göre olmayabilir; bana göre olabilir size göre olmayabilir, yani bunu mümkün olduğu kadar daha somut bir hâle indirgemek lazım. Somut bir hâle indirgetmeden bu şekliyle subjektiftir, keyfîliğe açıktır.

Şu öneriyi de sunuyorum değerli arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın Halaçoğlu, kısa bir şeyiniz vardı galiba.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, 1’inci maddeyle ilgili küçük bir değerlendirme yapmak istiyorum. Ben bunun yanlış olduğu şeklindeki düşüncelere katılmıyorum. Zira, eğer bir suç örgütü varsa, yani diyelim ki adam mafya. Mafyayla halkın, insanların haklarını gasbediyor. Adam içeriye atılmış. Mafyanın hâlâ dışarıdaki elemanlarını yönetmesi nasıl kabul edilebilir?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O ayrı bir suç üstat, Anayasa’da ayrı bir düzenleme o.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Tabii ki ama buna müsaade edilmesi devletin tabii ki engellemesi gereken ve kendi insanlarını bu suç örgütünden kurtarması gereken en önemli görevlerinden bir tanesidir. Dolayısıyla, şimdi, Abdullah Öcalan’ın tutuklanması ve bu tutukluluk hâli devam ederken örgütünü yönetmeye kalkması insan haklarına aykırıdır çünkü suç örgütü hâlâ o suç işlemeye devam ediyorsa diğer insanların hakkının gasbı anlamına gelir. Niye tutuklanmıştır ve niye içeridedir? Eğer suç örgütünü yönetmekten bir kişi hapisshanedeyse herhâlde onun değerlendirmesi hukuk çerçevesinde yapılıyor demektir ve o hukukun verdiği karar doğrultusunda onun en azından tecrit edilmesi anlamına gelir kendi örgütünden. Hukuk dediğimiz her şeyin üstünde görülebilir ama

diğer taraftan da hukukun hukuk olabilmesi için adil olması gerekir. Şöyle söyleyeyim: Adalet, bir insan hakları değeri. Adil olmayan bir hukuka da hukuk diyemeyiz. Yani uzun süreli ve iddianamelerde gerçekçiliği yansıtmayan hususlar varsa ve bu yıllarca sürüyorsa, üç yıl, dört yıl sürüyorsa, hâlâ iddianame yerine oturmamış ve yargılanamıyorsa bu defa bunu kabul etmek de mümkün değil çünkü İnsan Hakları Beyannamesi'nin 11'inci maddesine aykırıdır, çünkü İnsan Hakları Beyannamesi'nin 11'inci maddesinde savunma hakkı tanınmadan kimsenin yargılanamayacağı, yargılanmadan da kimsenin mahkûm edilemeyeceği ama bunun yapılabilmesi için önce iddianamenin doğru hazırlanması gerekir. Dolayısıyla hukuk, doğruyla yanlış, iyi ve kötüyü ayırt edebildiği takdirde adaleti oluşturur. Şimdi, bir kişiyi içeriye alabilirsiniz, bununla ilgili tutuklayabilirsiniz ve birtakım iddianamelerde bulunabilirsiniz ama bu iddianameleri bir an önce gündeme getirip adaleti sağlamanız da gerekir.

Bana kalırsa -en başından beri söylemiştim- kim ki suç işlemişse -bunu fikri suç olarak nitelendirmiyorum- milletvekilleri, başbakan, cumhurbaşkanı dâhil dokunulmazlıklarının olmaması gerekir. Amerika'nın başkanları yargılanabiliyor, yüksek mahkemede yargılanıyor, suç işlemişse başkan olduğu zamanda bile yargılanabiliyor. Niye bizde böyle bir şey yok? Gidiyorsun, milletvekilli olarak birisini öldürüyorsun, ondan sonra mahkeme edilemiyorsun, böyle bir saçmalık olmaz. Yani adil olmazsanız o zaman hukukun hiçbir değeri olmaz ve siz o zaman o devleti ayakta tutamazsınız, kim ne yaparsa yapsın.

Küçük bir şey söyleyecektim. Üç gün veya iki gün, burada tamam, bir taziye süresi üç gündür normalde ama burada bir taziyenin yerine getirilmesi değil, hapisshanede olan bir kişinin kendi ailesini veya hastalarını ziyaret edebilme imkânı tanınmaktadır, yoksa taziyeleri o kişi kabul edecek değildir ki. O gitsin, cenazesini defnetsin, bunlara hakkı vardır, bunun yerine getirilmesi lazım ama o zaman yedinci gününü, kırkıncı gününü, elli ikinci gününü de yapalım, o zaman da serbest bırakalım, öyle şey olmaz. Bu sadece o kişinin doğal olarak yakınına kaybetmesi dolayısıyla defnetmesi veya hastaysa onu ziyaret etmesiyle bağlantılıdır. Bir gün, üç gün, böyle şeyler olmaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, şimdi, 1'inci maddeyle ilgili olarak, tamamen Avukatlık Kanunu'na münhasır olmak üzere bazı görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Onu ifade etmeden önce de esasında İktidarımızın ve Hükümetimizin de derin bir çelişki içinde olduğu ben de ifade etmek durumundayım. Şöyle ki, örneğin bir suç örgütünü yöneten kişiyle görüşmeler yapılan kişilerden bahsediliyor. Bildiğiniz gibi geçtiğimiz aylarda...

BAŞKAN – Varsa, olursa...

LEVENT GÖK (Ankara) – Tabii, tabii, ben de şimdi ona geleceğim.

Bildiğiniz gibi, birkaç ay önce -geçen, alt komisyon toplantısında da tartıştık biliyorsunuz- devletimizin en üst düzey yöneticileri Oslo’da birtakım görüşmelere katılmıştı ve o görüşme tutanaklarına baktığımızda zamanın MİT müsteşar yardımcısı ve Başbakanlık müsteşar yardımcısının cezaevinde bir örgütün lideriyle yaptığı konuşmaların da içeriğine yansımıştı, hatta öyle açıklamalar yer almıştı ki, işte “Oturuyoruz, saatlerce metinleri okumasını bekliyoruz.” gibi şu andaki hükümler çok da ters düşen garabet dolu kayıtlar ortaya çıkmıştı. Bu, işin ayrı bir boyutu. Yani Hükûmet, terörle mücadelede nasıl bir yöntem izleyeceğine daha henüz bir karar verememiş gözüküyor.

Benim şu anda söyleyeceklerim tamamen Avukatlık Kanunu’yla ilgili. Ben de avukat olduğum için, Barolar Birliği delegesiyim de aynı zamanda. Avukatlık mesleği çok özel bir meslek ve dünyadaki tüm savunma arayışları çok ileri boyutlarda olsun diye ülkemizde de mücadele ediliyor. Avukatların mesai saatleri dışında da cezaevlerinde müvekkilleriyle görüşmelerine olanak tanıyan geçen yıl Adalet Bakanlığının bir genelgesi de çıktı. Artık, cumartesi, pazar günleri de avukatlar gidip müvekkilleriyle görüşebiliyorlar yani bu, savunma mesleğinin gelişimine yönelik düzenlemelerdir.

Şimdi, burada beni rahatsız eden husus şudur: Hükümlünün bir suç örgütünü yönettiği, yön verdiği konusunda somut olguların varlığı hâlinde infaz kararıyla avukatla da görüşmesine yasak getiriliyor. Burada avukat bu görüşmeyi ya da yönlendirmeyi yapan kişi midir? Yani bunun bir kere somut bir şekilde belgelendirilmesi, ortaya konulması gerekir. Burada herhangi bir tarif yoktur bu metinde yani infaz hâkimi kararıyla avukat deniyor. Bu avukat suç örgütünün görüşlerini yayan kişi midir ki? Yani öyle ibarelerin eksik kaldığını ben düşünüyorum. Bunun genel bir biçimde sadece avukatla görüşmesine yasak getirildiği anda avukatlık mesleği açısından çok ciddi sıkıntı çıkar. Bu aynı zamanda CMUK’ta sadece bu kanundaki yapılacak bir değişiklikle değil, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda yapılacak bir değişiklikle de irtibatlı olabilir diye düşünüyorum. Adalet Bakanlığı yetkilimiz bunu açıklayabilirler. Yani olayın avukatlık mesleğinin icrası açısından metne yazılışında çok ciddi bir sıkıntı gördüğümü ifade etmek istiyorum. Buradaki ibarenin “avukatların da suç işlemesinin tespiti hâlinde” diye metinde yer alması gerekir idi yer alacaksa, yoksa genel bir anlamda avukatın yasaklanması avukatlık ve savunma mesleğinin gelişimi açısından sakıncalıdır diye düşünüyorum.

Bir kere, yine Sezgin Bey ifade etti, Türkiye Barolar Birliğinin kayıtlı üyeleri bulunmamaktadır, haklı bir tespittir. Baroların üyeleri vardır ve barolarda ceza muhakemeleri usulü komisyonları vasıtasıyla avukat görevlendirilirler. O konuya dikkat çekmekte yarar var.

Yine, yas döneminin iki günlük, üç günlük olmasını... Kanunlarımız arasında bir paralellik sağlamak durumundayız. İcra İflas Kanunu’ muzda ölen bir kişinin yakınının haczine üç gün boyunca gidilmez yani İcra İflas Kanunu’ muzda böyle bir düzenleme vardır. Kanunlarımız arasında bir

paralellik olması açısından bu iki günlük sürenin üç gün olmasının meri mevzuattaki paralelliği sağlaması açısından da yararlı olduğunu düşünüyorum ve bu konuda özellikle avukatlık mesleğinin, bu ibarenin daha belirgin bir şekilde somutlaştırılmasının gerektiğini düşünüyorum. Hangi hâllerde? Yani “avukatın da o şeye iştirak ettiğinin belirlenmesi hâlinde, somut olguların ortaya çıkması hâlinde” diye bir ibarenin yararlı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Eronat...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Masada çok fazla hukukçu var, konuşmak biraz zor oluyor ama benim bildiğim de demokrasi, hukuk kurallarının halkın rızasıyla oluştuğu bir yönetim biçimi. Şimdi, eğer halk örgütün cezaevinden yönetilmesinden rahatsızsa, kamu vicdanı rahatsızsa 1’inci maddenin kabulünü elzem olarak görüyorum.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine sudan sebeplerle açılan davalar bahanesiyle, bu davalar bahane edilerek avukatlarla ha bire görüşme sağlandı, bunu hepimiz de biliyoruz. Bu masada oturan bir vekil arkadaşımız “İnsanlar dışarıda gösteriye başlayacaktır.” dedi. Ben bunu “Dışarıda terör olaylarını, gösterileri başlatırız.” gibi bir tehdit unsuru olarak algılıyorum. Böyle bir...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – O tehdidi sen yaparsın ancak.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Lütfen dinler misiniz.

Böyle bir hukuksuzluğun da teşvik edilmesini kınıyorum.

Teşekkür ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Niye gösteri yapmak hak değil mi?

BAŞKAN – Evet... Karşılıklı olmasın.

Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, getirilen bu tasarıya genel hatlarıyla katıldığımı ifade edeyim. Avukatlarla yapılan görüşmeye süre kısıtlaması getirilmesi hususundaki ilk maddeye ilişkin uluslararası müktesebat esasında bir yaklaşıma fikir vermesi bakımından uluslararası temel insan hakları belgelerinden 9 Aralık 1988 tarihli ve 43/173 sayılı Kararı’yla, Birleşmiş Milletlerin Genel Kurulunun kararıyla kabul edilen temel prensiplerden madde 18’de ilgili kişinin, suçlunun avukatlarıyla görüşmesine ilişkin bir tahdit konulabilir mi, buna dair hususu okuyorum, 5’inci maddede şöyle deniliyor: “İşlenmekte olan veya işlenmeye teşebbüs edilen bir suç ile bağlantılı olarak tutulan veya hapsedilen kimse aleyhinde deliller bulunması hâlinde tutulan veya hapsedilen kimsenin bu prensibe göre avukatıyla kurması

mümkün olan iletişime izin verilmez.” Bu, uluslararası temel insan hakları belgelerinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun almış olduğu kararlardan birisi olarak burada zikrediliyor.

Mesele şu: 1’inci maddede getirilen hususun Abdullah Öcalan’la ilişkili olduğu ifade ediliyor. Hukuki normlar kişilere özel konulmaz, hukuki normlar genel olarak herkes için düzenlenir. Herkes için düzenlenmesi bakımından bu 1’inci madde hukuk nosyonuna, hukuk müktesebatına, hukuki akla uygun mudur, değil midir, esasen bakılması gereken husus budur. Bir örnek olay bizim için böyle bir düzenlemenin gerekli olduğuna dair fikir vermiş olabilir ama hususen ona yönelik bir düzenleme muhakkak yapılamaz. Yapılacak düzenlemenin herkesle ilişkili olduğu hususu çerçevesinde bir akılla yaklaşmak gerektiği hukuk nosyonunun da temelidir. Bu çerçeveden bakarak doğru ve tutarlı bir iş yapıyor muyuz, yoksa yapmıyor muyuz, bunun üzerinden bir muhakemeye davranmak gerektiğini düşünürüm.

Bu sürece ilişkin mutlak suretle mahkeme kararının gerekli olduğu kanaatindeyim, yani burada okumuş olduğum maddede de “Aleyhinde deliller bulunması hâlinde.” diyor uluslararası prensipte. Dolayısıyla bu delil, aradaki illiyet bağına dair takdirin bir mahkeme tarafından yapılmasının uygun olacağı kanaatindeyim. Bir de altı aylık süreyi tekrar düşünmek gerekir hakikaten. Belki daha kısa bir süre uygulamasını ilgili komisyon değerlendirmeye alabilir kanaatindeyim.

Bir başka husus değerli arkadaşlar, bu çerçevede biraz önce Değerli Milletvekili Arkadaşımız Sezgin Bey ifade etti, “Avukatlar suç işlemez. Onları olağan şüpheli olarak gören bir yaklaşımla norm getirilmesini uygun bulmuyorum.” dedi. Esasen hukuki normlar oluşturulurken meslekler zikredilerek, “Bunlar işler, bunlar işlemez.” diye bir ayrımla değil, suça ilişkin bir tespit üzerinden yürür. Yoksa hepimiz bir mesleki dayanışma çerçevesinde öğretim üyeleri -ben oradan geliyorum- suç işlemezler, vekiller suç işlemezler şeklinde mesleğe atıfla böyle bir masumiyet iddiasında bulunabiliriz. Zaten burada zikredilen bir suçun işlenmesi hâlidir ki onun da tespiti yine hukuk ve mahkemeler çerçevesinde yapılacaktır, böyle bakmak gerektiği kanaatindeyim.

Bir başka husus, mahkemelerin safahatına, mahkemelerin konuları ele alış biçimine, delilleri değerlendirme şekline dair, burada, özellikle Değerli Milletvekilimiz Malik Bey bazı eleştirilerde bulundu. Modern dünyada hukuki sürece ilişkin kamusal katılım git gide daha fazla artıyor ve hakikaten hukuk çok tartışılıyor. Bu tartışmalara, alınan kararlara ilişkin itirazlara, mahkemenin ne ölçüde tutarlı bir şekilde yürüdüğüne dair müzakerelere muhakkak cevaz vermek ve buna ilişkin kamusal müzakerelere katılmanın önünde bir engel bulundurmamak gerekir, hukuki şeffaflığın da bir gerekliliğidir bu ancak bu hangi zeminlerde, nerelerde yapılabilir hususunun önemli olduğu kanaatindeyim. Buradaki Komisyon formel bir komisyon bizim zikredilen mahkemelere ilişkin layık veçhile bir değerlendirme yapabilmemiz için muhakkak ilgili mahkemelere ilişkin dosyaların buradaki üyelere dağıtılması, o üyelerin bu dosyaları okuması, bunlar çerçevesinde kendi mütalalarını sunması

gibi mahkemenin yerine geçen bir başka süreci komisyona havale etmek anlamına gelir. Bu yapılmadığı sürece de sadece birtakım fikirlerin burada ifade edilmesi ama esasen mahkemelerin işleyişine ilişkin yeterli ölçüde kamuoyunun bilgilendirilmemesi şeklinde bir durum ortaya çıkar. Buradaki formül, Komisyonun kendi konusuyla ilgili olması ve o çerçevede gündemini sürdürmesi kendisine düşen fonksiyonu yerine getirmesi bakımından da önemlidir diye düşünüyorum.

Bu taziyeye meselesinde “iki gün” olarak zikredilmiş, bence de “üç gün” olarak düzeltilebilir bu. Yani bunu tekrar müzakere etmekte fayda vardır diye düşünürüm.

Yine burada ifade edildi, ölüm riski bulunan tutuklular ve hükümlülere ilişkin, onların sağlıklarına kavuşturulmasına yönelik sürecin yavaş işlediği ve burada birtakım yaşam haklı ihlallerinin doğduğu. Hakikaten burada süreci daha hızlandırmak, kendi sağlıklarına ilişkin tedbirleri alma imkânı olmayan hapisanedeki tutuklulara ve hükümlülere bu konuda daha geniş imkânları tanımak noktasında kamu otoritelerinin görev üstlenmesi gerektiği kanaatindeyim çünkü bu insanlar olağan hayatlarını sürdürselerdi muhakkak o sağlık tedbirlerini almanın bir yolunu bulacaklardı, çok çeşitli çarelerin peşine gideceklerdi ama tutuklu ya da hükümlü oluşları, onların temel bir hak olan yaşam hakkına yönelik tehdit şeklinde ortaya çıkan sağlık problemleri altında kendi çıkarları istikametinde davranmamaları, bu tedbirleri alamamaları sonucunu doğuruyor. Onları bir bakıma içeriye alan otoritenin onlara ilişkin bu sağlık meselesinde de daha insani bir perspektifle süreci düzenlemesi gerektiği kanaatindeyim. Çünkü o insanların tutuklu ya da hükümlü olmaları bir başka suç nedeniyledir. Sağlıklarına ilişkin gerekli tedbirlerin alınmaması ya da kendilerinin alabilecekleri tedbirleri bir bakıma insani olarak üstlenmiş olan kamu otoritelerinin bunu yerine getirmemesi dolayısıyla ikinci bir ceza durumu ortaya çıkmaktadır. Yani hem tutuklu ve hükümlü yargılandığı konuya ilişkin ceza görmekte hem de esasen sağlığına ilişkin o tehdit ve riske yönelik tedbirleri alamadığı için ölüm hâliyle karşılaşmaktadır. Buradaki sürecin hızlandırılması tutuklu ve hükümlülere ilişkin, özellikle ölüm riski bulunan hâllerde daha insani temelde yaklaşmak gerekliliğini ifade etmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, bir kısa katkıda bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Malik Bey, buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu geçmişte yaşanan polemiklere tekrar dönmek istemiyorum, tabii, benim için üzüntü verici.

BAŞKAN – Çünkü sizin teklifinizi görüşeceğiz daha onun için...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, tamam.

Sayın Başkanım, benim üzüntüm şu: Siyasetin sıcak pratiğinden gelen, herhangi bir partinin ilçe başkanlığından, il başkanlığından gelen, sıcak siyasetten gelen insanları, milletvekili arkadaşlarımı

biraz daha anlayışla karşılarım ama üniversite hocalığından gelen Sevgili Hocam, bugün, Türkiye’de tutukluluğun giderek cezaya dönüşmüş olmasından rahatsız olmuyorsa eğer, insanların baştan daha tutuklanırken suçlu gibi gösteriliyor olmasını, bir Genelkurmay Başkanının silahlı terör örgütü üyesi kurmak iddiasını eğer Sayın Hocam içine sindirebilmişse benim söyleyebileceğim bir şey yok. Benim katkım sadece şu anlamda olacak: Geçen dönemde bir şey daha yaşamıştık Sayın Başkanım. Adalet Bakanlığı bir genelge çıkardı, o genelgeden önce en azından İnsan Hakları Komisyonu üyesi milletvekilleri istedikleri cezaevinde herhangi bir izne tabi olmaksızın tutuklu ve hükümlülerle görüşebiliyorlardı, yine tıptı bugün bu hazırlanan yasa metninin 1’nci maddesindeki gerekçelerle bu milletvekillerinin cezaevlerindeki ziyaretleri de yine Adalet Bakanlığının iznine tabi tutuldu. Bu, demokrasi adına, hukuk anlayışı adına doğru şey değil yani avukatlar potansiyel suçlu olarak görülecek, o yetmedi milletvekillerinin, İnsan Hakları Komisyonu üyesi milletvekillerinin cezaevi ziyareti Adalet Bakanlığının iznine tabi olmamalı, bu konuda da geçen dönemde de...

BAŞKAN – Yok böyle bir şey.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Var Sayın Başkanım, var efendim, olmaz olur mu? Geçen dönem Adalet Bakanlığının çıkardığı genelge var Sayın Başkanım.

Bu genelgenin kaldırılmasını ben geçen dönemde de talep etmişim, bu Komisyonun ilk toplantısında yine söyledim ama görünen o ki böyle bir genelgenin olup olmadığı konusunda bile Komisyon henüz bir fikre sahip değilken gerçekten bu adaletsizlik, hukuksuzluktur, bu doğru değil. Adalet Bakanlığının bu genelgeyi yeniden çekmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Hiçbir engelle karşılaşmadık, onun için bilemiyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Var, var... Her ziyaretten önce dilekçe yazıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Size izin veriyorlar tabii, bize vermiyorlar. Bu da bir çifte standart konusu.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım var yani Adalet Bakanlığının izni olmadan İnsan Hakları Komisyonu üyesi milletvekillerinin cezaevi ziyareti mümkün değil. Bu genelge adaletli değil ve düzeltilmesi gerekiyor en azından.

İHSAN ŞENER (Ordu) – İzinle tabii, yani izinle de...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ondan önce izin talebi yoktu Sayın Milletvekilim. Adalet Bakanlığının... Ben biliyorum, geçen dönemden bu tarafa takip ettiğim için söylüyorum. Böyle bir genelgeyle Adalet Bakanlığının iznine bırakıldı bu, bunun doğru olmadığını düşünüyorum. Madem yeni bir yasal düzenleme yapılacaksa -arkadaşlarımızın başka konuda önerileri oldu- ben bir kere daha önemine binaen bu önerimi hatırlatıyorum. Yani bir an önce bu genelgenin iptal edilmesi gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Birkaç cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN - Söz hakkı doğdu diyorsunuz, öyle mi?

Bir cümleyle Hocam, karşılıklı olmasın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yok, hayır, söz hakkı çerçevesinde değil.

Hiçbir zaman siyasi angajmanlar çerçevesinde hukuka bakmadım. Nerede bir hak ihlali varsa buna karşı çıkılması gerektiği kanaatindeyim ama hak ihlalinin ne olduğu hususunda farklı fikirlerimiz olabilir. Benim burada söylediğim şudur: Hukuki süreçler birçok mecrada zaten tartışılıyor, konuşuluyor, bunlar yapılsın, sonuna kadar bunları desteklerim. Ama bu Komisyonun çalışmasını kendi alanı, kendi fonksiyonları çerçevesinde yürütürsek daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sevgili Hocam, tutukluluk süresine itiraz etmek bu Komisyonun görevi değil mi? Ne olur, kurban olayım, yapmayın bari hiç olmazsa bunu söylemeyin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Affedersiniz, Malik Bey, siz birçok mahkemeden bahsettiniz. Ben şunu söylüyorum: Bizim bu konulara ilişkin çalışmamız için ikinci bir mahkeme gibi faaliyet göstermemiz gerekir. Şimdi, şunu mu yapmamız gerekir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yani hangi konuda Hocam?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hayır, söylüyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tutukluluk süresinin uzun olduğu konusu bizim görev alanımıza girmiyor mu? Bu konuya itiraz etmeyelim mi?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hayır, ben sizin söyleminiz itibarıyla ifade ediyorum: Burada zikrettiğiniz bütün bu konuları biz ayrıca ikinci bir mahkeme gibi değerlendirebilir miyiz saydığınız mahkemeleri, saydığınız uygulamaları? Mesela eski Genelkurmay Başkanı tutuklanmış. Bunun yerinde olup olmadığına ilişkin bizim çalışma mı yapmamız gerekiyor?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ama mahkemelerin uyguladığı kanunları bu Meclis çıkarıyor Başkan.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, yani bu kanunları biz çıkarıyoruz. Tutukluluk süresi doğru mu, doğru uygulanıyor mu? Bu konuda rahatsızlığımız var mı, yok mu? Bunu bu Komisyonda konuşmayacaksak nerede konuşacağız Sayın Hocam?

BAŞKAN – Evet, karşılıklı olmasın Malik Bey.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bizim alanımıza bu girmezse, bizim alanımıza başka ne girebilir?

BAŞKAN – Hocam, toparlayalım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Ben şunu söylüyorum: Bizim Komisyonumuz kendi alanıyla ilgili çalışsın, eğer teklifler var ise gündemli bir şekilde bunları da konuşalım ama ikinci bir mahkeme gibi...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Hocam, bizim alanımızın kapsamı dışında hiçbir şey yok.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hiçbir şey bizim alanımıza girmez o zaman.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hayır, her şeyle ilişkili olursak, hiçbir şey yapamayız, gerçekten yapamayız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Görülen davaya müdahil olmayalım, yasa...

BAŞKAN – Malik Bey...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Her şeyle ilişkili olursak hiçbir şey yapamayız. O zaman burada her türlü mahkeme, yargılama ne varsa ikinci bir komisyon gibi, ikinci bir alan gibi, uzman kurum gibi çalışmak durumunda kalırız.

BAŞKAN – Alt komisyonların raporunu bekliyoruz Malik Bey, bir an önce. Önce işimizi yapalım biz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, karakollarda insanlar dövülüyor. Televizyonlardan izliyoruz biz. Sokaktaki yurttaş bile infial hâlindeyken siz milletvekili olarak bu konuda bir tepki koymayacak mısınız? Olmaz böyle bir şey Hocam, lütfen yani. İnsaf yahu!

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Vallahi ben onu bilmiyorum da mahkemeleri izleme komitemiz bile olması lazım. Avrupa'dan geliyor inceliyorlar da niye biz inceleyemiyoruz? Bakayım mahkemeler doğru mu işliyor? Bir görelim bakayım.

BAŞKAN – Malik Bey gidiyor zaten her duruşmaya.

Sayın Tanal, şöyle bir toparlayalım, bitiriyoruz artık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Yanılmıyorsam, avukatlar suç işlemez şeklinde... O yanlış söylendi bence. O şudur: Vekâleten suç işlenmez. Yani burada bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde ben birisiyle bir avukat olarak görüşüyor isem, ben bunu, dışarıda eğer yön verici şekilde açıklama yapıyor isem ben suç işlemiş olurum, benimle ilgili işlemin yapılması lazım. Peki, onun yerine değerli arkadaşım bu sefer görüşmeye gitti. Tüm görüşmeleri engellemek, bu, mesleki anlamda bir hakkın icrasının engellenmesi anlamına gelir. Ben eğer bir suç... Suçların, cezaların şahsilik ilkesi söz konusu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – İştirak olabilir mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İştirak olabilir. Yani o anlamda siz şey yapın ama direktman bu şekilde...

Devam ediyor: "...vesair kişilerle..." Avukat üzerine odaklanmayalım ne olur. Devam ediyoruz aynı cümlede: "...vesair kişilerle..." Yani komple dış dünyayla bağlantıyı kesmiş oluyoruz. Esas bir tehlike de burası.

Daha ilerisine gidiyorum ben. Teklif cumhuriyet başsavcılığı ve hükümlünün talebi üzerine... Bu infaz hâkiminin kararıyla. Peki, bir idari işlem mi değil mi? Bir yargısal işlem mi bu? Bu bir yargısal işlem değil gibime geliyor. Bu bir idari işlem. İdari işlem olunca, ben bu idari işlemin iptalini gündeme getirirsem ne yapacaksınız? Yani bunu geri çekelim. Üzerinde tartışmak lazım, idari işlem anlamında.

Biraz daha ileri gidiyorum. Türkiye Barolar Birliğinin avukatı... Doğru. Bir baroya verdik yetkiyi, doğru. Peki, bu avukatın ücretini, yol masrafını, vesairesini kim ödeyecek? İki: Avukat olarak beni görevlendirdi baro, benim barom İstanbul Barosu. Peki, hükümlü diyor ki: "Kardeşim, ben tanımıyorum etmiyorum, benim güvenmediğim etmediğim bir insanı, siz nasıl bana zorla bunu getirtirsiniz?" Eğer kira ilişkimse, benim hesabımda param varsa bunu çekecekse, bu ilişkiyi yapacaksa benim kayyumum vardır, vasim vardır, vasim zaten gider bunu yapar. Eğer vasim ayrıca bir suç işlemişse onun cezası ayrıdır, ayrı bir davanın açılması lazım. Daha büyük bir tehlike. A şahsı hükümlü. Devam eden bir başka ceza davası var. Avukatlarla görüşmeyi engellediniz altı ay ama bitmemiş olan bir dava var. İlk davada da bu cezayı verdiniz. Bu kişi nasıl avukatıyla görüşecek arkadaşlar? Anlatabildim değil mi Levent Bey? Yani (a) şahsı (a) suçu işlemiş, kesinleşmiş; siz bu arada bu cezayı verdiniz, altı ay görüşmeme, avukat da... Hangi avukat giderse gitsin bu şekliyle. E, bu arada devam eden başka bir ceza davası var. Çünkü hukuk doğurgandır arkadaşlar, yani doğumhane gibidir hukuk. Bu yeni olay karşısında ne yapacaksınız? Yok, burada duruyoruz.

Onun için bu 1'inci madde tehlikeli, bunu geri çekmek lazım. Daha da tartışabiliriz üzerinde, konuşabiliriz ama doğru bir hadise değil. Değerli Hocamın o objektiflik anlamında, genel anlamdaki ifadelerine ben teşekkür ederim. Doğru yani bu (a) şahsı, (b) şahsı, (c) şahsı sorunu değil. Yani burada objektif, genel anlamda da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi, biraz sonra Adalet Bakanlığından gelen Genel Müdürümüze söz vereceğim.

Ancak benim de sanki şahsi kanaatim şu ki: Bu 59'uncu maddede avukat veya noterlerle görüşme hakkı olarak düzenlenmiş. Birinci, ikinci, üçüncü maddesi görüşmenin nasıl olacağını, dördüncü maddesi de orada bir arıza çıkarsa nasıl bir tutum takınılacağı veya işte, kısmen cezaya yakın bir durum var orada, bunun verileceğini düzenlemiş. Tabii, Adalet Komisyonu bunu muhtemelen tartışacaktır ama bunu, altıncı fıkrayı acaba bu dördüncü fıkraya yediremez miyiz diye bir cümleyle... Sayın Genel Müdürüm en azından bir notunuzu alırsanız biz de... Komisyon uzmanlarımız da alsın. Kanun sistematığına daha da uygun hâle gelecek çünkü beşinci fıkra artık başka bir konuya geçiyor. O bakımdan, sanki dördüncü fıkranın hemen bitişiğine bir cümleyle, uzun uzun tarif edilen buradaki metinden bir cümleyle buraya sıkıştırabilirsek sanki sonuç elde edilebilir gibime geliyor.

Bir başka konu: Hükümlülerin veya tutukluların cezaevleri arasındaki nakillerinde eğer bu nakli kurum talep etmişse veya kurum istemişse herhangi bir ücret talep edilmiyor ancak hükümlü veya tutuklu kendi talebiyle bir yerden bir yere gitmeye kalkarsa o zaman ciddi bir para talep ediliyor. Yani o ring aracının ücreti, hatta oradaki güvenlik görevlisinin ücreti talep ediliyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hem de hiçbir standardı yok.

BAŞKAN – Şimdi, sağlık belki bir nebze de hani, geliyorum diyebilir ama ölüm geliyorum demez yani ölüm anında orada nasıl yakalanacağını bilemezsiniz hem ailesinin hem de içeride tutuklu kişinin veya hükümlü kişinin nasıl yakalanacağını bilemezsiniz. Belki, içerideyse 1 kuruşu dahi olmayabilir. Böyle bir durumda maddi imkânı yoksa o zaman bu tür masrafların da devletçe karşılanması gerektiği kanaatindeyim yani sosyal devlet ilkesi açısından. Adam Ankara'dan İstanbul'a gidecekse... Bir ölüm haberi geldi, karar da çıktı. "Yatır şu kadar, 1,5 milyarı." Eski parayla. Nasıl yatıracak? O bakımdan bunun da belki sosyal devlet ilkesi açısından, zenginlerin sadece gidip ailelerini defnetme imkânı değil de herkesin bu imkândan faydalanabilmesi açısından böyle bir düzenlemeye ihtiyaç var gibime geliyor. Bunu da Adalet Komisyonu bence tartışın.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sosyal yardımlaşma vakıflarıyla...

BAŞKAN – Bir yerden artık bu temin edilebilir gibime geliyor.

Sayın Genel Müdürüm, eğer bazı konulara izahat getirecekseniz buyurun, söz sizde.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum. Bu Komisyona ilk defa geliyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum efendim.

Kanun teklifi veren Sayın Vekilimiz esas itibarıyla gerekçeleri uzun uzadıya ve bana göre de yeterli miktarda açıkladığı için ona girmek istemiyorum. Ben alabildiğim sorulara sizin de izniniz dâhilinde cevap vermeye çalışacağım.

"Tehlikeli olmayan hükümlü kimdir? Nasıl karar verilecek?" sorusu vardı, ilk gelen sorulardan biri. Bu ifade kanunun 93'üncü maddesinde, aynı şekilde İnfaz Kanunu'nun 93'üncü maddesinde yer alıyor. Kanunda yer alan bir hükümdür bu ifade. Birincisi bu. İkincisi: Tüzüğün 76'ncı maddesi tehlikeli hükümlüyü şöyle tanımlıyor: "Suçun nitelik ve işleniş şekline göre toplum için ciddi bir tehlike oluşturan veya kurumun güvenlik ve düzenini ihlal edebileceği konusunda delil veya ciddi emareler olan hükümlüler tehlikeli hükümlü sayılır." Dolayısıyla çok keyfî uygulanabilecek bir tanımlama olmadığını düşünüyorum.

"İzin verilen kişinin kaçmaya kalkması durumunda ne olur?" diye bir soru vardı. Bu durumda Türk Ceza Kanunu'nun 292'nci maddesinde hükümlü ve tutukluların kaçmasına ilişkin hüküm var, oraya göre cezalandırılır.

Sizin de desteklediğiniz, ölümcül hastalara yönelik olarak bir düzenleme yapılması ve mevcut şartların iyileştirilmesi konusu: Bu zaman zaman gündeme gelmektedir. Esas itibarıyla bu konuda zaman zaman bir çalışma yapmakla birlikte sonuca ulaşan bir düzenlememiz yoktur. İnfaz Kanunu'nun 16'ncı maddesinde buna ilişkin bir hüküm vardır. Oradaki adli tıp raporunun alınmasında süreç uzamaktadır, bundan dolayı süreç uzamaktadır. Yoksa, Adalet Bakanlığında hızlı bir işleyiş vardır ancak adli tıp raporunun alınması, sağlık kurulu raporunun Adli Tıp tarafından onaylanması, bu uzun bir süre aldığı için süreç uzamaktadır, yoksa Bakanlıkta bir gecikme yoktur bu konuda.

Barolar Birliğinin avukat ataması konusu: İlgilinin, ilgili madde gereğince avukat vesair kimselerle görüşmesi altı ay süre yasaklanmışsa -teklifin 1'inci maddesinde- ve eğer bu süre zarfında gene bir avukatla görüşmesi gerekiyorsa bu durumda kendisine Barolar Birliğince bir avukat tayin edilecektir. Yoksa, böyle bir yasaklama kararının olmadığı dönemde Barolar Birliğinin avukat tayin etmesi diye bir şey söz konusu değil. Sadece yasaklama süresince gene maddede yer aldığı üzere somut bir hukuki sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde verilecektir. Dolayısıyla çok problem olmayabilir. Zaten Barolar Birliği de muhtemelen hükümlünün bulunduğu yer Ankara'ysa Ankara Barosundan birini atayacaktır, İstanbul'dan ya da Van'dan ya da Antalya'dan atamayacaktır. Bu biraz daha tarafsız ve ihtiyaç daha yerinde görülsün diye düşünülmüştür. Ayrıca bu kısıtlama kararını Cumhuriyet Başsavcılığının talebiyle hâkim verecektir altı ay süreyle. Dolayısıyla keyfî bir uygulama olmayacağını düşünmekteyim bu konuda da.

Diğer bir sorun görülen husus: "Somut bir hukuki sorunla ilgili olarak" ifadesi. "Somut bir hukuki sorunla ilgili olarak" ifadesinin muğlak bir ifade olduğu iddia edildi. Bu durum esasında hâkim tarafından değerlendirilecek. Örnek vermek gerekirse, benim aklıma gelen "Bir boşanma davası açmak istiyorum." diyecektir, mülkiyetinde olan bir şeyin satılması için vekâlet vermeyi düşünecektir, bir konuda avukata tahliye davası açmak için vekâlet verecektir veya görüş soracaktır gibi somut bir taleple gelmesi durumunda bu konu değerlendirilecektir diye düşünüyorum ben.

Diğer bir husus: "Yukarıda sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere" ibaresi neyi kastediyor? Burada kastedilen, her biri için birer kere kullanılabilceği, yoksa hepsi için sadece bir kere kullanılacağı değil, her biri için birer kere kullanılabilceğidir.

Gene, "güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması" ibaresi... Bu ifade de gene "tutukluların yükümlülükleri" başlıklı 116'ncı maddenin ikinci fıkrasında aynen geçmektedir. Kanunda yer alan bir tabirdir. Bu husus bazen hükümlü ve tutuklunun lehine de olabilir, tamamıyla aleyhine olarak düşünmemek lazım. Eğer tutuklu veya hükümlünün dışarı çıkması onun veya yakınlarının veya beraberinde refakat edeceklerin yahut vatandaşların güvenliğini tehlikeye düşürebilecekse böyle bir karar alınabileceğini düşünmekteyim.

“Yasaklama kararının avukatla görüşmesinden sonra verilmesi avukatlık mesleği için uygun bir ifade değildir.” dedi ben yanlış anlamadıysam. Burada avukatlık mesleğine bir şüphe düşürmek, bir suçlu muamelesi yapmak gibi bir şey olmadığını düşünüyorum. Zaten “sair kişiler” ibaresi de hemen peşinden ekleniyor yani herkes aslında buna vesile olabilecektir ancak avukatın daha sık görüşebilme kabiliyeti olması, normal bir kimseye göre kanunda ve tüzükte daha çok haklarının, mahkûm ya da hükümlüyle görüşebilmesinin olması, daha sık görüşebileceği; bunu özellikle saymayı, örnek kabilinden saymayı getirdiğini düşünüyorum ben. Yoksa, avukatlık mesleğine şüphe uyandırmak amacının olmadığını düşünüyorum.

Bir diğer husus: 1’inci maddede yer alan, altı aylık sürenin uzun olduğu konusu. Bu süre konusu tabii ki Komisyonun takdirindedir, bu beş ay da olabilir, yedi ay, sekiz ay olduğu da iddia edilebilir. Ancak şunu belki dikkate almak gerekir: Bu yasak kararı çok kolay verilebilecek bir karar değildir çünkü öncelikle -gerekçede de söylüyoruz, çok ağır bir gerekçe var- bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiğinin tespit edilmesi gerekir. Bu hakikaten uzun bir araştırmanın, soruşturmanın sonucunda olabilecek bir iştir. Bir görüşmede bunu anlamamız mümkün değil çünkü aldığı bilgileri eğer alıyorsa onu bir şekilde birilerine iletmesi lazım, bunun da tespit edilmesi lazım. Bu çok kolay verilebilecek bir ceza gibi değil. Eğer gerçekten böyle bir gerekçe de var ise bu sefer sürenin kısa olması da amaca uygun olmayabilir diye düşünüyorum.

“Yasaklama kararı idari ya da adli bir işlem midir?” şeklinde bir soru vardı. Ben bunun bir adli işlem olduğunu düşünüyorum çünkü infaz hâkimi bu kararı verecektir ve gene infaz hâkiminin verdiği karara karşı ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilecektir. Dolayısıyla adli bir işlem olduğu kanaatini düşünüyorum.

Nakil ücreti konusunda, Sayın Başkanım, söylediklerinize esasında katılıyoruz, bu bir eksiklik olarak düşünülebilir. Sadece bu madde için değil, diğer maddelerde de aynı eksiklik düşünülebilir.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir soru var, kaldı, eğer izin verirseniz onu Değerli Arkadaşımıza sorabilirsek...

BAŞKAN – Toparlayalım arkadaşlar, çünkü artık ikinci maddeye geçmemiz lazım.

Mahmut Bey, İhsan Bey önce bir talepte bulunmuştu.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Şimdi, burada Sayın Genel Müdürümüz de söyledi, bazen bu sürenin az olduğu da düşünülüyor yani altı aydan daha fazla da olabilir. Bence şöyle bir şey yapılırsa daha uygundur: Üçle dokuz ay arası gibi alt ve üst sınır getirilip takdire bırakılsa belki duruma göre daha uygun olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bunu da bir öneri olarak yazdık raporumuza.

Mahmut Bey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, 3'üncü maddede “bu izin yukarıda sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere...” Yani ben tercihime acaba bu hasta ölünce mi gideyim izin isteyeyim veya hastayken mi gideyim? Yani bu tercih hakikaten kötü bir tercih bir sefer. Yani bunu hastayken ayrı, ölüm olayı gelmişken ayrı yani “bu her olay için ayrı” demek lazım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Öyle zaten.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Zaten öyle.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok yok, öyle değil. Her biri için bir defaya mahsus. Her biri için, şahıs için...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Her biri, annesi için, kardeşi için, her biri için, şahıs için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, “aynı şahıs” diyorum ya.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Onda şüphe yok efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben şahıs olarak, ben hastayım, benim kardeşim...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Hastalarınız için ayrı, ölünüz için ayrı hak var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle yazmıyor arkadaşlar, bakın, öyle diyoruz, düşüncemiz o, iyi niyetli... Yani yasayı, bunu netleştirmek lazım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, “bu fıkrada” diyor ve fıkrada sayılan sadece hastalık durumu, ölüm burada düzenlenmiyor, bu fıkrada düzenlenmiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bu hepsine atfı yapıyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hayır, bu fıkra.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ölüm ayrı bir madde.

BAŞKAN – Mahmut Bey, ben de sanki öyle anlıyorum yani.

HAMZA DAĞ (İzmir) – İki ayrı madde var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, bu sıkıntıyı yaşayacağız uygulamada. Buna biraz daha dokunursak, daha net bir şekilde olursak olmaz mı?

BAŞKAN – Hocam, bunları yazdık, raporumuza yazıyoruz. Zaten Adalet Komisyonu muhtemelen değerlendirecektir.

Şimdi müzakerelerimizi artık sonlandıracağız çünkü bu kanun teklifini görüştüğümüzden sonra bir de biliyorsunuz yeni bir gündem maddesi ilave ettik, onu da görüşeceğiz.

O bakımdan, şimdi geldiğimiz bu noktada değerli Komisyon üyeleri, Komisyonda yapılan müzakereler doğrultusunda genel uygunluk görüşümüzü esas Komisyon olan Adalet Komisyonuna bildirilmesini oylatacağım.

Bunu kabul edenler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Maddeyi ayrı ayrı yapmak lazım, yanlış olur böyle. Önce ayrı ayrı maddeleri yap, ondan sonra...

BAŞKAN – Hayır, yok, madde madde gitmiyoruz. Bu teklifi genel uygunluk görüşü olarak zaten aldık ve bir rapor olarak sunacağız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle olmaz arkadaşlar, bizi mecbur bırakıyorsunuz. Ben birine “Hayır.” diyeceğim, birine “Evet.” diyeceğim.

BAŞKAN – Onu yazacağız Mahmut Bey.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir değerli arkadaşlar.

Hayırlı olsun.

Şunu söyleyeyim bu arada...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok affedersiniz, yöntem olarak... Burada söylenen her şey rapora geçecek, onu mu göndereceğiz?

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim: Kabul doğrultusunda, uygunluk doğrultusundaki görüşleri bir yere toplayacağız, daha aykırı görüşleri bir yere toplayarak bir görüş hâlinde bildireceğiz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yani değişmesini istediğimiz veya eklenmesini istediğimiz ayrıca tek tek, madde madde belirtilecek.

BAŞKAN – Evet, belirteceğiz tabii o noktada.

Mahmut Bey, bunu kapattık artık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tek cümle...

BAŞKAN – Ama şunu söylüyorum: Yarın saat on bire kadar, “Gene de ben bu görüşlerimin dışında ayrı bir muhalefet şerhi vermek istiyorum.” diyorlarsa arkadaşlarımız saat on bire kadar getirip uzmanımıza verebilirler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Usulle ilgili bir şey söyleyeceğim Başkanım.

BAŞKAN – Bitireyim sözümü.

Saat on bire kadar verebilirler çünkü çarşamba günü de Adalet Komisyonuna raporumuzu sunacağımız için bunun baskıya verilip yetişmesi ancak mümkün olabilecek. Sizden istirhamım, eğer “Ben ayrıca da ayrı görüşlerimi bildireceğim.” dersiniz böyle bir yazılı metni sunun.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Oylama usulünüz tekniğe aykırıdır. Bir bütün olarak oyladınız. Bu aykırılığı kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum: Tek tek maddelerini oylayıp ondan sonra oylamanız gerekirken bir bütün olarak oylamaya sunmanız, maddeleri tek tek sunmamanız... Bu aykırılığı tekrar düzeltmenizi talep ediyorum. Kayıtlar için söz aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Arkadaşlar, diğer gündem maddemize geçeceğiz ama on dakika ara verelim.

Kapanma Saati: 16.21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.34

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKAN VEKİLİ : Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ : Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantımızı açıyoruz.

Şimdi, 3' üncü gündem maddemize geçiyoruz.

Bu gündem maddemiz değerli Komisyon üyelerimizin teklifiyle gündemimize girmiştir.

Şırnak Uludere'de gerçekleşen olayla ilgili bir alt komisyon kurulması talebi vardır. Bu konuda üç ayrı önerge var.

Öncelikle, bu önergeleri ben ayrı ayrı okutacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Konu:

Şırnak Uludere'de 28 Aralık 2011 tarihinde insansız hava aracı görüntüleri vesilesiyle istihbarat toplanarak hava operasyonu sonucu 35 vatandaşın vefatı hakkında bir alt komisyon kurularak yerinde inceleme ve araştırma yapılması için bölgeye heyet gönderilmesi hakkında.

28 Aralık 2011 tarihinde Genelkurmay Başkanlığının açıklamasına göre, saat 18.39'da Türkiye-Irak sınırında insansız hava aracı görüntüleri ile bir grup insan tespit edilmiş ve saat 21.37-22.24 arasında bu gruba hava operasyonu düzenlenmiştir. Bu hava operasyonu sonucu hayatını kaybeden vatandaşlarımız olmuştur. Bu konuda bir alt komisyon kurularak yerinde inceleme ve araştırma yapılmak üzere İnsan Hakları Komisyonu üyelerinden oluşan bir heyetin kurulmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz. 4/11/2011

Mahmut Tanal

Levent Gök

Malik Ecdar Özdemir

İstanbul

Ankara

Sivas

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

03/01/2012

29 Aralık 2011 tarihinde basına yansıyan Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Gülyazı ve Ortasu köyleri arasında kalan kırsal alanda 28 Aralık 2011 günü saat 18.39'da sınır ihlalinde bulunan bir grup Hava Kuvvetlerine bağlı insansız hava aracı görüntüleri ile tespit edilmiştir. Bölgenin teröristler tarafından sıkça kullanılan bir yer olması dolayısıyla grubun terörist olabileceği kanaatiyle Hava

Kuvvetlerine bağılı F16 uçaklarıyla ateş altına alınmıştır. Hava saldırısının ardından 35 kişinin hayatını kaybettiğı tespit edilmiştir. Önceden yaşanan olayların tecrübesiyle muhtelif değerlendirmeler sonucu kaçakçılar PKK'lı sanılmış ve söz konusu talihsiz olay yaşanmıştır. Ölenlerin tamamının terörlü mücadelede bu zamana kadar hep devletin yanında yer almış korucu köylerinden ve korucu ailelerine mensup gençler olduğunun anlaşılması olayı daha da üzücü hâle getirmiştir. Olayın nasıl olduğu konusunda yapılan açıklamalardan kamuoyu tatmin olmuş değildir. Konunun tüm detaylarıyla ortaya çıkması konusunda pek çok soru işareti mevcuttur. Kamuoyu vicdanının rahatlatılması, adaletin sağlanabilmesi ve 35 sivil vatandaşımızın hayatını kaybetmesinin ardındaki tüm ayrıntıların ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Hayat hakkı en temel insan hakkı olması dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun konuyla ilgili bir açıklama yapması zorunluluğı doğmuştur. Konuyla ilgili olarak bir alt komisyon kurulması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

İnsan Şener

Ordu

Gülşen Orhan

Van

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Gerekçesi ekte sunulan ve 28/12/2011 tarihinde Şırnak ili Uludere ilçesi Roboski köyünde 35 sivil vatandaşımızın Türk Hava Kuvvetlerine bağılı F16 uçağı tarafından bombalanarak ölümüyle sonuçlanan olaylarla ilgili yerinde inceleme yaparak tanıklarla ve sorumlularla tarafsız bir şekilde bilgi alışverişinde bulunup bu yaşama hakkı ihlallerini araştırarak gerekçelerin ortaya çıkarılması amacına hizmet edecek TBMM bünyesinde bir komisyon ihtiyacı toplumun bütün kesimlerinde açığa çıkmıştır. Bu amaçla TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun bu olayın soruşturulması görevini üzerine alması ya da Komisyon bünyesinde Uludere olaylarını araştırma alt komisyonunun kurulması talebimizi bilgilerinize sunarım. 06/01/2012

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, aslında önerge sahiplerine söz vereceğim, Komisyon üyelerimize de vereceğim ancak Komisyonumuzda daha önce, 2010 yılında buna benzer bir çalışma yapılmış, çok da güzel tespitleri var. Yani 16 ayrı maddede bir tespit yapılmış. Bunu da, alt komisyon kurulursa şayet, bu komisyon raporunun da dikkate alınmasını istiyoruz.

Mesela bu tespitlerden bir tanesi: “Kaçakçılığın atalardan kalan bir geçim yolu olduğu yönündeki inanış ile bu işin yapılmak zorunda olduğu şeklindeki algı değiştirilmelidir.” diyor. Yani oradaki insanlar “Bunlar bize atalarımızdan kaldı.” ve sanki bunu bir hak gibi algılıyorlar diye böyle bir raporda belirtilmiş.

Yine başka bir konu: “Hukuki olmayan bu işin, kaçakçılığın özellikle çocuklar tarafından yapılmasının önüne geçilecek idari tedbirler alınmalı.” denmiş. Yani o yörede, burada sanki çocukların ergenliğinin ispatının bir yolu gibi algılandığı raporda yer almış.

Yine kaçakçılıkla mücadelenin profesyonel bir birim tarafından yapılması gerektiği noktasında önerileri var.

Yine buradaki sınır ticaretinin biraz daha o yöre halkının istifade edeceği şekilde ama daha yasal birtakım süreçlerle imkânlar sunulması noktasında birtakım öneriler var ve başka cümleleri var.

Bu, önceki yıllarda belki daha küçük boyutta ama ülkemizin sık sık karşılaştığı bir sorun olarak ortaya çıkmış ve bu konuda bir alt komisyon kurulmuş daha önce, bir rapor hazırlanmış. Bu raporu da -eğer kurulacak olursa komisyon- incelemesini ben ayrıca talep ediyorum.

Şimdi, önerge sahiplerinden Sayın İhsan Şener’e söz vereyim.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii Uludere’de meydana gelen olay gerçekten milletin tamamının vicdanında sorularla dolu bir olaydır. Bunun tüm çıplaklığıyla aydınlatılması, varsa ihmali olanların ortaya çıkarılması Türkiye Büyük Millet Meclisinin, özelde de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun görevidir diye düşünüyorum. Bu maksatla bir komisyonun kurulmasını talep ettik. Takdirlere sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Anlaşılan o ki bu komisyon kurulacak, zaten bütün siyasi parti temsilcileri milletvekillerimizin benzer önerileri olduğuna göre.

Olayın yaşanışını, biçimini, toplumda doğurduğu infiali anlatmaya gerek görmüyorum. Bu kurulacak olan alt komisyonda enine boyuna tartışılacaktır.

Benim önerim, alt komisyon tıpkı diğer alt komisyonlar gibi 7 kişiden oluşmalı çünkü bir ara tartışıldı bu, işte 7 kişilik komisyon çok fazla oluyor şeklinde ama bir yurt dışı görevi olmayacağı için 7 kişiden oluşmalı ve bütün siyasi partiler...

BAŞKAN – İşin özelliğine göre olabilir yani 7 kişi olabilir, makuldür.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Öneri olarak söylüyorum Sayın Başkanım.

Bir şey daha, sıcak bir gelişme, on dakika ara verdiniz, şimdi televizyondan arkadaşlarımız izliyor. Özellikle Sayın Naci Bostancı’nın dikkatine sunmak istiyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı hakkında görülmeekte olan davaya müdahil olmak, davayı yönlendirme iddiasıyla savcılık soruşturma mı başlatmış? Hukukçu olmadığım için tam terimini koyamıyorum, iddianame mi düzenleniyor? Daha önce yine düzenlenmiş bir iddianame var, geçmişte dönemde Adalet Bakanlığı yapmış olan Seyfi Oktay hakkında da bu düzenlendi. Görünen o

ki bir papaz hikâyesini hep birlikte bir kere daha yaşayacağız. Sesiimiz çıkmadığı sürece, bir gün bu iddianame bu Komisyon üyelerinin her birisi hakkında da hazırlanabilir diye düşünüyorum. Bu, aslında Türkiye'nin içinde bulunduğu, tırnak içinde, ileri demokrasinin en ileri göstergesi diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, söz talebiniz var mı?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – İster istemez...

Aslında, Hükümet olayın oluşundan hemen sonra, bu konuda tatminkâr bir açıklama yapabilmiş olsaydı, belki de bu kadar çok bu konu etrafında tartışmayacaktık ancak bütün göstergelerin işaret ettiği şey, ortada bir kazanın söz konusu olmadığıdır. Köye gidip gelen pek çok heyet, bunlar hepsi sözüne güvenilir sivil toplum örgütleri, insan hakları kuruluşlarıdır, olayın oluşu, süreci, başı, sonu, köylülerin anlattıkları ve daha da önemlisi, orada hissettikleri hakkında çok alarme edici düşünceler ve gözlemler ifade ettiler. Şimdi, tabii Türkiye Büyük Millet Meclisinin bunları kısmi bırakmaması ve olayın bütününe el koyması gerekiyor, hiç değilse bir gözlemci olarak. Şüphesiz, biz yargıç olarak orada bir kovuşturma yapmayı talep etmiyoruz ama çeşitli gözlemlerle olayı her tarafından görerek şimdi serinkanlı bir değerlendirme yapabilecek kapasitedeyiz. O yüzden, bu işi üstlenelim ve bir an önce bitirelim. Ben doğrusu sadece sayı değil, süre sınırı da aslında kendimize koyalım diyorum. Yani mesela önümüzdeki hafta bölgeye gidebilelim. Yani büyük bir hızla hareket edelim, arası soğumadan çünkü Türkiye'de o kadar çok gündemi etkileyen olay oluyor ki demin arkadaşımızın da söylediği gibi, korkarım 35 kişinin –kocaman bir rakam- bu şekilde ortadan kaldırılmaları hafızamızda geride kalabilir, sıcaklığı sıcaklığına gerçekleştirelim, bugün bu kararı alalım, süresini de mümkün olduğu kadar, sonuçlandırılma süresini yakına çekebileceğimiz bir zaman sınırı da koyalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Hocam, buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Bizim tabii ki orada önergemiz yok ama biz de bu konunun kesinlikle birtakım suiistimallere meydan verilmemesi düşüncesiyle objektif olarak bir an önce ortaya çıkarılması, araştırılması ve sonuçlandırılması düşüncesindeyiz. Dolayısıyla bu önermeleri biz de destekliyoruz. Bir an önce olmasında fayda var fakat bunu tabii ki Komisyon her yönüyle ele alacak, değerlendirecek. Bu 35 kişi bombalanarak öldüler. Bunun istihbari bilgileri kimden alındı? Sadece insansız hava uçaklarıyla mı alınan istihbaratla mı? Daha önce istihbarat var mıydı bu konuda? Burasının PKK'nın geçiş yerleri olduğu söyleniyor, neden buradan geçiyordu bu arkadaşlar? Yine mesela 3-4 kişi geçerken kaçakçılıkta, neden bu defa 35' ti? Üçüncüsü, mademki orada köy korucularından birinin ailesi 28 kişi,

öyle söyleniyor, bilmiyorum doğru mudur. O zaman bu insanların kaçakçılık yapmasına hangi sebeple izin veriliyordu, bir? İkincisi, devlet niye hem kendisine köy korucusu olarak destek veren bir ailenin neden kaçakçılık yapmasına müsaade ediyordu? Yani onu yapmak zorunda bırakıyordu daha doğrusu, kelimeyi tam olarak söyleyecek olursam. Bir de, mesela benim hep dikkatimi çekti, burada PKK'nın dahli var mıydı, yok muydu? Bunun da çok iyi araştırılması lazım çünkü maalesef 35 kişinin cenaze töreni bir şova dönüştürüldü, üzerine birtakım şeyler, PKK'yı temsil eden bezler kondu. Onun dışında, Barzani'nin bu ailelere 40 bin dolar veya avro destek, yardım ettiği söylendi. Bu doğru mudur, değil midir bilmiyorum, gazetelerde yazarlardan bahsediyorum. Devlet neden bir yabancı ülkenin yönetiminden böyle, bu ailelerin para almasına izin verdi? Niye kendisi bunları desteklemiyor? Eğer bu gerçekse çok vahim bir durum zaten. Yani ne kadar ilişkisi var onlarla veya bunlara niye destek veriyor dışarıdan? Öyle düşünüyorum ben.

Sonuç olarak kurulacak komisyonun her yönüyle ama objektif olarak bir an bu konuyu araştırması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Eronat...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben, geçen cumartesi Şırnak Uludere' deydim. Acının en taze olduğu anlarda oradaydık, heyet olarak gitmiştik.

Şimdi, önce Yusuf Hocam'a söyleyeyim. Güneydoğuda köylerde iki ya da üç soyadı olur, herkes birbiriyle hemen hemen akrabadır. Neden 28 kişi aynı soyadında? İşte, bu sebepten dolayı. Topu topu... Belki de köyün hepsi aynı soyadındandır, bilemeyeceğim ama en fazla iki, üç. Bu bir.

Kaçakçılık: Şimdi, o ayrı bir konu. Hani yasal mı? Yasal olmadığını biliyoruz ama bu da bir gelenek hâline gelmiş. Ben bunu meşrulaştırmak adına söylemiyorum. Biz gittiğimiz zaman köye, 5 tane on altı yaşında gencin bu bombalama sırasında öldüğü yani bu 28 kişinin 5 tanesini on altı yaşında olduğu söylendi ve bunların günlük 80 lira bir kazanç elde etme uğruna kaçığa gittiğini, kendi harçlıklarını çıkarmak için gittiklerini söylediler. Şimdi, gene Hoca'mızdan bir soru geldi. "Gençler..." Genelde gençler daha dayanıklı oldukları için, genelde gençler kaçığa gidiyor. Belli bir yaşın üzeri kaçığa pek az gidiyor, belki yol gösterici olarak gidiyor.

Bize köylülerin en çok serzenişte bulunduğu nokta, onların anlatışıyla söylüyorum, birçok basın da oradaydı, onların kayıtlarında da mutlaka vardır, dediler ki: "Kaçığa giderken her kaçakçının yanında 2 katır olur ama teröristler 30-35 kişi ancak 3-5 katırla olur. Nasıl bunu fark etmediniz?" Böyle bir serzenişte bulundular ve bize söylenen "Bu çocuklar gitti ama bunları evlatlarınız kabul edin, geride kalanlara ve bu çocuklara sahip çıkın." Maddi anlamda da beklentileri... Bu da çok doğal çünkü çok fakir bir köy. Biz helikopterle gittiğimiz zaman, zaten Güneydoğu'nun kaderi, şöyle bir

avuç içi kadar yerlerin bile ekili olduğunu gördük. Yani kayalıklar arasında çok az bir alan, o alanı bile ekmişler, çok zor ulaşılan yerlerde. Şartlar çok ağır, yaşam çok ağır. Orada çok büyük kadirşinaslık gördük. İnsanlar devletin yanında, halkın yanında. Zaten üzüntüleri de bu yüzden. Hani diyorlar “Biz bu kadar sizin yanınızda yer aldık. Neden bu olay bizim başımıza geldi?”

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Devlet de onların yanında değil yani o zaman? Kaçakçılık yapılmasına müsaade ettiğine göre yani... Zorunda bırakmak...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi, kaçakçılık konusuna ben girmeyeceğim. Neticede, biz Uludere’deki 35 canın niye gittiğini araştırıyoruz. Neden Hükümet tatminkâr bir açıklama yapmadı? Hükümet şu anda, oradaki görevli komutanı bile görevden almış durumda ki soruşturma selametle yürüsün diye. Bu soruşturmanın devam ettiği kanaatindeyim. Bunu Başkanlarımız daha iyi bilecektir. Ben sadece kişisel görüşlerimi yani oraya gittiğim için, orada gördüklerimi anlatmak istedim, sizinle paylaşmak istedim. Oradaki insanların üzerinde bu acının üstüne bir de PKK’nın baskısı oluştu. Orada tabutların üzerine PKK’yı simgeleyen bez parçalarının zorla örtüldüğünü bize anlattılar. Hatta bir tanesi “Gözüm de iyi görmüyordu. Sarı, yeşil, kırmızıyı görünce çekiştirmeye çalıştım fakat sonra tekrar geri, tabutun üzerine atıldığını gördüm, gözümde yaş aktı üzüntüden” dedi çünkü o da bir gaziydi, bu çocuklardan veya bu 35 kaybımızın bir yakını.

Bir başka yakınımız şöyle bir özür diledi: “Bizim kaybımız çok çok acı ama şu anda Kaymakama yapılan ya da devlete yapılan hakaret bizi çok daha üzdü. “ Biz indiğimiz zaman taziye çadırında olay vardı. Biz taziye çadırına gitmek istedik fakat orada bir partinin grup başkan vekili taziye çadırını provoke etmişti. Kaymakam biz gitmeden bir iki saat önce taziye çadırına gitmiş, bekliyormuş, bizim gideceğimizi de bildiği için orada bekliyormuş. Bir de ayrıca, Şırnak Milletvekilimiz oradaydı. Orada, Başbakanımız için çirkin sözler afiş olarak asılmış. “Bunları indirin.” demiş Kaymakam. “Bunlar gelmeyecekler.” demiş o partinin grup başkan vekili. Taziye sahibi de “Eğer taziye sahibi sensen biz buradan çekip gidelim ama taziye sahibi biz isek o zaman bırakın gelsinler.” demiş çünkü bizim doğuda bir gelenek vardır, kanlı, kan davalınız bile taziyenize gelse onu taziyenizden kovmazsınız, Fatihâ’sını okur, gider. “Tamam, ben sakinleştireyim.” demiş çünkü bu olaylar, sıcağı sıcağına ha bire bilgi geliyordu bize, biz henüz taziye vermemiştik. “Tamam, ben sakinleştireyim.” demiş. Tam sakinleştireceğine daha da oradaki gençleri aleyhte yönlendirerek Kaymakamın üzerine göndermişler. O arada, Kaymakamı da yine bu taziye sahipleri, 35 ölünün sahipleri kurtarmış ve bu olaydan çok üzgünler. Dışarıdan bindirilmiş kıtalarla orada olay çıkarmaya çalıştılar. Biz sonra dedik ki: “Madem öyle, çadırda bir olay var, biz burada bir provokasyona sebep olmak istemiyoruz, olaylara da sebep olmak istemiyoruz ama buraya da gelmişiz, neticede insanlara taziyemizi vermek istiyoruz.” Taziye sahipleri evlerine geçtiler. Biz “Tek tek bütün taziye sahiplerini gezelim. Hatta helikopterin kalkmasına imkân kalmayacaktı, o nedenle evleri... Gerekirse bu gece de

burada kalırız.“ diye kendi aramızda konuştuk. Orada ileri gelenlerden birinin, ölenlerden birinin yakın akrabasının evine ilk olarak gittik. Bu defa öbür taziye sahipleri kendileri geldiler o eve, fazla diğer evlere gitmemize gerek kalmadı. Beni en çok üzen şey, oradaki insanların bu kadar büyük acının içinde bize yemek hazırlamış olmaları. Yani kadirşinaslık buna diyorum. Tavuklar doldurulmuş, pişirilmiş, salatalar yapılmış, sofralar kuruldu bize. Bu kadar hassasiyetten gözlerimiz doldu hepimizin. Bu kadar acının içinde bizi ağırlamaya çalıştılar ve özürler diliyorlar. Biz zaten çok üzgünüz, onları teselli etmeye çalışıyoruz, onlar da bizi teselli etmeye çalışıyor. Tabii bir serzeniş de var, neden bu 35 kişi öldü, bunun serzenişinde de bulunuyorlar, haklılar tabii ki. Gerekenin yapılacağını bakanlarımız açıkladı. Onlarla helalleştik, taziyelerimizi verdik, tekrar geldik. Benim gördüğüm bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Akdağ.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) - Teşekkür ediyorum. Bütün arkadaşlara saygılarımı sunuyorum.

Arkadaşlar, bir Güneydoğu, bir Kürt sorunu, bir insanlık sorununun en kesif şekilde ortada olduğu bir durumu konuşuyoruz, bir gerçeğimizi konuşmak durumunda kalıyoruz. Maalesef, olaylarımızı gerçekliğiyle konuşabilmemiz için büyük şeylerin olması gerekiyor. Tutukluluk süresinin uzun olduğunu anlamamız için etkili ve yetkili birimin söz konusu olması gerekiyor.

Burada, insanlar sevinçlerini yaşamadıkları bir ortamda sitem ederler ama burada taziyelerini, acılarını istedikleri gibi yaşayamayan insanlardan bahsediyoruz. Bu çok acı verici bir şey. Canınızı yitirirsiniz ama yasinızı kendi istediğiniz gibi yaşayamayacaksınız. Lütfen... İşin bu tarafı bence en az bu ölümler kadar önemli. Bir realiteyle karşı karşıyayız.

Roboski’de 35 kişinin ölümü adli ve idari olarak soruşturuluyor. Tabii nihayetinde hukuk bu işin gerçeğini ortaya çıkaracak. İdari soruşturmada bir ilerleme var, komutanın açığa alındığını haberlerde duyduk. Bir 17 kişi, sayı değişebilir, bu konuyla ilgili idari soruşturmaya tabi.

Şunu söylemek istiyorum: Türkiye gibi güçlü bir ülkenin, 780 bin kilometrekarede, az önce yasalardan bahsettik, Anayasa’sının, yasasının uygulanabilir durumda olması lazım. Siz eğer insanların hayatını yasal yoldan kazanmasını sağlayamıyorsanız, o zaman siz burada yapılan işe kaçakçılık diyemezsiniz. Bir taraftan terör nedeniyle hayvancılık ölmüş, bölge sarp dağlardan oluşuyor. O insanların akrabaları öbür tarafta yaşıyor ve bu insanların ekmek yemesi, su içmesi, evine yakıt getirmesi lazım. Bir taraftan -gerekçelendirmek için söylemiyorum- gemilerle kaçakçılık yapılacakken, bir taraftan da bir galonla, 10 litre, 50 litre, 100 litre katırın sırtında, katırın peşine takılarak canı pahasına harçlığını vermek için getirecek insana “Kaçakçılık yapıyorsun.” diyeceksiniz!

Lütfen, bunun adını doğru koyalım. Bu Komisyonun adı “İnsan Hakları Komisyonu.” Ben de birkaç defa Suriye kapısından, Nusaybin’den gümrükten geçtim, geldim. İnsanımıza artık insan muamelesi yapmak durumunda herkes. Dokuz yıldır çok şey yapıldı ama bu yara hâlâ kaynıyor. Habur Gümrük Kapısı’nın keşmekeşini bir türlü bitiremedik. Birilerinin işgüzarlığı, başta Hükümet olmak üzere devletimizin ciddiyetine zarar veriyor.

Bu olay çok taze, çok acı, ruhunda acısını hissettiğim bir olay. İki günü, cumartesi, pazarı bölgede geçirdim. Cuma günü gitmişim. Bu olay herkesi derinden sarsmış, herkesin yüreğini yaralamış. Yani fakirlik güneydoğunun kaderi mi? Sınır illerimizin kaderi mi? Hollanda’dan Almanya’ya geçen insan nereden nereye geçtiğini bilmezken niye Robozik’den bu tarafa, öbür tarafa geçerken bir gümrük kapımız yok? Niye insanlarımıza yasal yoldan yaşama imkânını sağlayamıyoruz?

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Robozik Uludere mi?

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Bu köyün adı. Uludere ilçe.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Uludere’de oluyor değil mi?

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Bu köyde oluyor olay. Bir acı taraf daha var bu olayda. Devletin silahını taşıyan insanların çocukları ölüyor arkadaşlar. Bu çelişkileri net olarak görmemiz lazım. Bu güneydoğunun gerçeği. Bu, Kürt sorununun çok acı bir tarafı, çok kesif bir tarafı. Bu nedenle, yapılan çalışmalar bölgede yeterli görülüyor ama biz hâkim değiliz. Hemen birilerini mahkûm etmek, birilerini görevden almak ama mutlaka çok acil şeylerin yapılması lazım. Bu yapılacak işlerin içinde bu Komisyonun görevinin olduğunu da biliyorum. Devlet Türkiye Büyük Millet Meclisini de, Hükümeti de, bütün yetkilileri yanında görmek istiyor. Bunun bir bedeli olduğunu biliyorum. Kaymakamın işten kurtulduğunu biliyorum. Dün Diyarbakır’dan beraber seyahat ettik, akşam uçağıyla beraber geldik. Kendisine bir geçmiş olsun deme imkânımız oldu. Ama devlet bu işe sahip olmalı. Hükümetiyle, yargısıyla ve Meclisiyle, Meclis özelinde de İnsan Hakları Komisyonuyla.

Dolayısıyla bu öneriyi destekliyorum, arkadaşları kutluyorum. İnsanlarımızın yanında olmamız lazım. Yapabileceğimiz çok şey olduğuna inanıyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Teşekkürler.

Bundan birkaç yıl önce Bahman Ghobadi’nin “Sarhoş Atlar Zamanı” diye bir filmi vardır, izleyenler bilirler, onu izlemiştim. Bu Uludere olayından sonra tekrar izledim filmi. 2000 yılında İranlı bir yönetmenin çektiği film sınırdaki hayata ilişkin gayet güzel anlatılı, dili olan bir film. Filmi Farsça ve Kürtçe çekmiş. Ben de Türkçe izlemedim ikincisini. Gördüm ki herhangi bir dil üzerinden izlemeye de gerek yok. Film kendi hakikatini gayet çıplak bir şekilde anlatıyor.

Burada yapacağımız çalışmanın bence çıplak gerçekliği tespit etmesi lazım. Çıplak gerçekliği tespit etmek derken her türlü disiplinin imkânından muhakkak faydalanmak lazım. İşin sosyolojik tarafı, iktisadi tarafı, tarihî tarafı; sınırdaki hayatın şartları, oradaki zemin, insanların hakikati. Bütün bunları kucaklayan bir rapor olursa anlamlı olacağı kanaatindeyim.

Bahman Ghobadi'nin filmi bana şunu öğretti, esasen sanatın gücü de budur: Orada olmadığınız, içinde bulunmadığınız hayatlara ilişkin kendi hayatınız üzerinden bir özdeşlik kurarsınız ve ne olup bittiğini anlarsınız. Ben sınırdan yaşamadım, kaçakçılık da yapmadım ama bu filmlerdeki küçük çocukları, o özürsüz çocuğu, karların içindeki o düğün alayını, oradaki hayatı gördüğümde bunu anlayabileceğimi, buna nüfuz edebileceğimi, buradaki çıplak hakikatle yüzleşebileceğimi hissettim. Tıpkı sanatın bu gücü gibi insanlarla bağ kuran bir rapor olursa çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Genellikle “şarkiyatçılık” denildiğinde Edward Said'in o meşhur kitabı akla gelir Batı'nın doğuya bakışı. Ama bana öyle geliyor ki bizde de doğuya ilişkin “iç şarkiyatçılık” diyebileceğim bir perspektif söz konusu. İç şarkiyatçılık da oradaki hayata ilişkin, doğudaki hayata ilişkin gerçek verilere dayalı olmayan, faraziyelere ve tahayyüle dayalı bir kurmaca şeklinde teşekkül eden anlamlandırma biçimi. Böyle bir şarkiyatçılıktan da kendini kurtarmış bir rapor olursa yine faydalı olacağı kanaatindeyim.

Bu çerçevede, Komisyon üyelerinin belki bu filmi de izlemesi, bazen orada bir günlük, iki günlük konuşma ve yüzleşmelerin ötesinde o hayatın kılcal damarlarında, güzergâhlarında neler olup bittiğine ilişkin ilham olacağı kanaatiyle bunu ifade ediyorum. Komisyona başarılı bir çalışma temenni ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Şimdi, ben pişmiş aşıya soğuk su katmak istemem ama bu komisyon kurulacak besbelli de. Şimdi, bu Oya Hanım'ın sürekli olarak sanki bir şey demiymiş gibi yapıp her şeyi demesi alışkanlığından ben illallah dedim. Ama merak etmesin, ben ondan daha dayanıklıyım. Bu işi sonuna kadar götürürüm.

Şimdi, birincisi, sanki soruşturma sonucunda biz oradaki olan bitenleri anlamayacağız gibi, onun dediğini kabule mecburmuşuz gibi bize kendi gözlemine, kendi mütalaasını anlatıyor ve bu mütalaaya göre o köydeki en önemli olay 35 insanın yok edilmiş olması değil de ondan sonra ortaya çıkan öfkeli tepkimelermiş gibi biz öykü dinliyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olur mu öyle şey?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Konuşmamı bitirmeme izin verir misiniz.

İşte “Köylülerin sitemi varmış.” diyor, 35 insan... Ya insan 35 insan bir arada olmaz diye sitem etmez, infial duyar ve duyuyorlar.

İkincisi, bu köy yüzde 90'ı bugün Barış ve Demokrasi Partisi Grubunda olan milletvekili adaylarına oy vermiş, onları Meclise taşımış olan bir köy. Dolayısıyla yani siz köyün sahibiymişsiniz de bizim grup başkan vekilimiz de oradaki yabancı unsurmuş gibi bu öyküyü anlatmanız da son derece, ne diyelim, kabul edilemez doğrusu siyaseten.

Nihayet, sonuncusu: Ben Naci Bey'e çok hak verdim, doğru kelimeyi bulmaya çalışıyordum. Hakikaten, bir iç şarkiyatçılık içinden konuşunca işte bez parçalarından vesairelerden söz ediliyor. Ya sınırın o tarafında yaşasın, bu tarafında yaşasın, İstanbul'da yaşasın, Adana'da yaşasın Kürtler için sarı, kırmızı, yeşilin kendilerini ifade eden bir anlamı var. Bunun herhangi bir teşkilatla, herhangi bir davayla falan ilgisi yok. Onlar için böyle. Şimdi, böyle olunca bu sefer onların cenazelerini nasıl taşıyacaklarına dair de bizim buradan bir yönerge göndermemiz, öyle bizim istemediğimiz gibi taşıdıkları zaman onlardan bir suç işliyormuşçasına söz etmeniz, olduğu gibi olayı kabullenmek ve anlamaya çalışmak yerine acıyı yaşayıştaki bile bir suç unsuru aramaya çalışmamız...

Umarım, Komisyonumuz bu bakış açısının yerine, her şeyi yerli yerine koyabileceği, her şeyi ilk kez görüyormuş gibi gittiği yerde bakıp anlamaya çalışabileceği bir ruh hâli içerisinde çalışacaktır. Ben şahsen öyle yapacağımı düşünüyorum. O yüzden bu beyanları da araştırmasının bir konusu hâline umarım getirecektir. Doğru mu, yanlış mı, hep beraber görürüz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, esasında biz önerge sahipleri olarak zaten düşüncelerimizi belirttik. Ama yapılan konuşmalar çerçevesinde bir hususun altını, özellikle Cumhuriyet Halk Partisinin bakış açısını sergilemeyi uygun gördüm. O da şudur: Biz toplumumuzun ve coğrafyamızın bütün her yerinde nereden gelirse gelsin bir şiddetle, hayatını kaybeden masum insanlara yönelik her türlü eylemlerin karşındayız. Bu askere yirmi yaşında gönderilen askerlerimiz için de Cumhuriyet Halk Partililerin kalbi tıpkı 24 askerinin ve ondan önce şehit olan ve bu ulusun içerisinde şehit olmuş birçok askerler için şiddetten dolayı hayatını kaybeden nasıl bir Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşı ise aynı şekilde Cumhuriyet Halk Partililerin kalbi yine Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşı olan bu masum insanlar için de atmaktadır. Biz kimsenin etnik kökenine, siyasal davranış biçimine ya da hangi partiye oy verdiği bakmaksızın sadece insanı insan olmaktan ibaret sayan bir anlayış, yurttaş olarak görmekten ibaret sayan bir anlayışla meseleye yaklaşıyoruz. Son derece insani bir yaklaşımla ve toplumumuzdaki bu şiddet sarmalından kurtulması için de herkesin her türlü şiddette de aynı hassasiyeti göstermesini talep ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi bu tutumunu çok objektif bir şekilde, çok saygın bir şekilde şehit olan askerlerimiz için de sürdürmektedir, ama hayatını kaybeden yurttaşlarımız için de sürdürmektedir. Bunun altını özenle çizmeyi bir görev saydım, onu da belirtmek istiyorum ve bu

duygularla hayatını kaybetmiş yurttaşlarımız Türkiye Cumhuriyeti'ne ait yurttaşlar niteliğiyle olaylara bakılacağını da, bizim açımızdan bakılacağını bilmesini özellikle rica ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Halaçoğlu...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, bir küçük örnekle işe girmek istiyorum. Şimdi burada bir parti temsilcisi gibi konuşmak istemiyorum, bir bilim adamı sıfatıyla konuşmak istiyorum. Bu Ermeni konusunda araştırmaya başladığımızda şöyle düşündük, dedik ki: Soykırıma uğradıkları veya soykırıma uğramadıkları şeklinde bir anlayışla işin içerisine girersek yanılırız. Dolayısıyla “Ermenilere ne oldu?” anlayışı üzerinden bir araştırma yapalım dedik ve böylece bir araştırma yaptık. Sonuçta değişik sonuçlara ulaştık, o ayrı mesele. Ama ben bu Komisyonun da bu Kürt’ü, Türk’ü veya başka bir şeydi düşüncesiyle değil onlar bizim vatandaşlarımız, insanlarımız olarak ne olduklarını araştırmamız lazım ve toplumu da...

Yani Abdurrahim Bey, şimdi sanki orada şey diyorsunuz: “Sanki bunlar Kürt’üler de onun için öldürüldüler.” gibi bir anlayış çıkıyor sizin sözlerinizden. Ben bunu kabul etmek istemiyorum. Kürt olabilir, Türk olabilir. Bunlar kim olursa olsun onlar benim vatandaşlarım. Bu insanlar nasıl öldü? Kim öldürdü? Yani uçakla bombalandırsa... Şimdi, Kara Kuvvetlerinden bir adam görevden alınıyor ama uçaktan bombalanıp öldürülüyor. Niye o görevden... Yani toplumun gazını mı almaya çalışıyorsunuz? Onu söylemek istiyorum. Ama herkes diyor ki: “Uçaklar bombaladı ve öldü.” Peki, kardeşim, o zaman niye Kara Kuvvetlerinden birisini görevden alıyorsunuz?

Bakın, burada yapmamız gereken şey, biz Komisyon olarak tabii ki devlet araştırıyor, birtakım şeyler yapıyor, onlar kabul, araştırsın ama biz Komisyon olarak bu insanları Kürt olarak değil veya Türk olarak değil veya şu olarak, bu olarak değil, burada insan olarak bunların nasıl öldüklerini ele alalım, sonucunu da ele alalım. Şimdi, çeşitli İnternet sitelerinde değişik fikirler de dolaşıyor. Yok “Bunlar PKK’lıydı, bunlar şuydu, buydu.” diye, hatta resimler de var. Bunları düşünerek bu araştırmayı yaparsak yanılırız. Bu konuda 35 tane insanımız, vatandaşımız ölmüştür. Bunlar nasıl, hangi şartlarda, neden ölmüştür, neden ölmemiştir, bunu araştıralım.

İkincisi, “kaçakçılık” diyorsunuz. Kaçakçılık dünyanın hiçbir yerinde meşru değildir. Buna “Efendim, Türkiye’nin şartları uygundur.” demeniz de çözüm değildir. Bu da yanlış. Yok gemiyle kaçırılması, yok üç beş tane kaçırması hiç dinlenmez. Bakın, gümrüklerden geçerken yanlış bir iş yaparsanız, bir tek şeyle de girseniz gümrük vergisi alırlar, kaçakçılığın önüne geçmeye çalışırlar. O da değil. O zaman şunu araştıralım ve bundan sonra hiç olmazsa devlet bunun önüne geçsin. Bu adamların kaçakçılık yapmaları meşru mudur? Değil. O zaman devlet niye onların kaçakçılık yapmalarına sebep oldu veyahut da bunu önleyici tedbirler almadı ve bu insanların ona muhtaç hâle

gelmelerini önlemedi? Bunu araştıralım. Ondan sonra bu ortaya çıksın. Diyelim ki bu insanlar madem mağdur orada ama onlara bir Şey verelim ve kaçaşcılık yapmasın bu insanlarımız.

Dolayısıyla biz bunları araştıralım, bu yönüyle bakalım ve toplumu Kürt'tü, Türk'tü diye ayırmayalım lütfen. Yani sonuç olarak hepimiz Allah tarafından yaratıldık, bir insanız hepimiz. Kürt de olabiliriz, Türk de olabiliriz. İsteğimiz doğrultusunda mı doğuyoruz? Ben bunu söylüyorum yani. Yok, yanlış değil, sizi tenkit...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Sadece bir cümle söylememe müsaade edin. Beni bilen arkadaşlar bilir, ben ırk eksenli bir ideolojiye inanmıyorum. Ben insan eksenli bir bakışa sahibim. Kaçaşcılığın suç olduğunu da biliyorum ama Şunu da biliyorum: Devletin görevi, sosyal devletin görevi hayatı yaşanabilir, yasal yoldan, meşru yoldan yaşanabilir hâle getirmek gibi bir sorumluluğu var. Benim söylediğim “Bu insanlar Kürt'tür, onun için öldürüldü, iyi ki, sanki.” dediniz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Hayır, “Kürt sorunu...” diye başladınız da Abdurrahim Bey, onun için söyledim. Yani Kürt sorunundan dolayı mı öldürüldü bu insanlar, onu demek istiyorum.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Şimdi, aynı kavramları kullanmıyor olabiliriz, aynı Şeyleri de söylemiyor olabiliriz ama ben sorunu bu Şekilde tanımlıyorum.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım. Mesele anlaşıldı.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – İnşallah bu Komisyon bu konuya Şarkiyatçılıktan uzak bir bakışla bakar, insan odaklı bir bakışla. İnsanlarımızın gönlüne de su serpmiş olalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Aslında, hepimiz aynı Şeyi söylemeye çalışıyoruz. Deminki raporda da var. Yani “Bu insanlar bir Şey yapacaklarsa da bunları yasal hâle getirelim, o Şekilde yapsınlar.” diye rapora yazmışlar.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yasal kaçaşcılık olmaz.

BAŞKAN – “Yasal kaçaşcılık” derken arkadaşlar, onun bir usulü vardır. Gümrük vergisi az alırsınız...

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN - Şimdi, müzakereler sanırım sona erdi. Şu adla kuralım istiyoruz. “Şırnak ili Uludere ilçesi Irak sınırında yapılan hava harekâtı sonucu meydana gelen ölüm olaylarını incelemek üzere bir alt komisyon...”

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – “35 ölüm” diye de koyalım.

BAŞKAN – Şimdi, orada 35 ile 30 arası bir ihtilaf var Hocam, onu düşündük de. Bence “ölüm” diyelim de o Şekilde olsun. Çünkü “35” deriz 34 çıkar bu sefer Şey olur. O bakımdan, Şöyle genel bir ifade sanki daha kucaklayıcı gibime geliyor, bir sefer daha okuyorum: Şırnak ili Uludere

ilçesi Irak sınırında yapılan hava harekâtı sonucu meydana gelen ölüm olaylarını incelemek üzere bir alt komisyon kurulmasını oylarınıza teklif ediyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Başkanım, şimdi, bu çok muğlak. Tarih verin o zaman.

BAŞKAN – Tarih de bilinen bir şey.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Şimdi, o zaman başkası da öldürürse...

BAŞKAN – Yok, yok. Bilinen bir şey. Tarihi de düşündük. Cümle tarihle başlayacak. Bu, bilinen bir şey.

Arkadaşlar, bir kez daha okuyorum: Şırnak ili Uludere ilçesi Irak sınırında yapılan hava harekâtı sonucu meydana gelen ölüm olaylarını incelemek üzere bir alt komisyon kurulmasını oylarınıza teklif ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, üyelerini... Evet, burada AK PARTİ'yle ilgili bir öneri geldi. Sayın İhsan Şener doğal üye olarak, artık imzası olduğu için, Sayın Gülşen Orhan'ı da bu şekilde, Abdurrahim Bey de o yöreden bir insan, bir tane de batıdan birisini alalım, Hamza Bey'i alalım diyoruz, 4 kişi.

CHP'den...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Komisyon kaç kişiden kurulacak?

BAŞKAN – 7 kişi kuracağız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Nasıl olacak?

BAŞKAN – Malik Bey, bunu daha önceden konuştuk. Burada CHP, AK PARTİ, MHP değil. Muhalefetle iktidar arasındaki oran üçte 2 olması lazım. Şimdi, burada dörtte 3 oranını yakalamak zorundayız. Bunu izah etmişim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu çok farklı bir konu Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, Malik Bey, 4 olduğu zaman 1 CHP'den, 1 MHP'den, bir de BDP'den olacak ve dörtte 3 oranını karşılıyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, daha önce kurduğunuz alt komisyonlarda bunu ilk toplantımızda konuştuk.

BAŞKAN – Konuştuk...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – 3'ü iktidar partisinden, 2 CHP'den, 1 MHP...

BAŞKAN – Tam tersini konuşmuştuk hatırlarsanız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama nasıl peki o zaman Sayın Başkanım, olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Şu andaki komisyonlar öyle Malik Bey. 4, 1, 1'dir.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Nasıl olacak peki? Cumhuriyet Halk Partisinin...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – İktidar partisi fazla olunca daha iyi bir rapor mu hazırlanacak?

BAŞKAN – Hayır Hoca'm, şimdi şu var: Bir usulle yürümek zorundasınız yani siz bir usulle yürümezseniz işler yarın...

(Karşılıklı konuşmalar)

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Burada ne olduğunu araştıracağız. AK PARTİ'den 4 tane olması, CHP'den 4 tane, 3 tane olması önemli değil. Şu andaki gibi yapalım. Herkes 2'şer tane üye versin ama bu bir insan ölümü inceleme komisyonu. Yani burada siyasi parti düşünülmesin.

BAŞKAN – Hocam, İç Tüzük bunu böyle emretmiş. Kaldı ki yarın bir konuda karar vermek zorunda kalsanız nasıl işin işinden çıkacaksınız?

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – O zaman 4 kişi diyecek ki bunlara efendim, kendi kendilerine...

BAŞKAN – Yani bir usul belirlemeniz lazım.

BAŞKAN – Olur mu öyle şey?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Öyle şey olur mu?

LEVENT GÖK (Ankara) – Hoca'm, muhalefetin de görüşü var. Ne derç edecektir oraya...

BAŞKAN – Bu alt komisyonlar şu ana kadar oy birliğiyle işleri yürütmüştür.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, Cumhuriyet Halk Partisinin, eğer iş koltuk hesabına dökülecekse kaldı ki ben Hoca'm'a katılıyorum, İnsan Hakları Komisyonu yani oya göre, partiye göre dağıtımı doğru değil. Bu ta başından beri söylüyorum. Şimdi, ana muhalefet partisinin de 1 üyesi var, 135 milletvekilinin. Bunun nasıl hesabını yapacaksınız? BDP'nin de 1 üyesi var. Böyle bir anlayış olabilir mi? Bir haksızlık yok mu orada Sayın Başkan?

BAŞKAN – Şimdi, Malik Bey, orada öncelikle iktidar-muhalefet dengesi güdülür. Ondan sonraki ikinci aşamada muhalefet partileri arasındaki o üye dağıtılır.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Nasıl dağıtacaksınız o zaman?

BAŞKAN – Dağıtımda da böyle düşüyor. Başka türlü düşmez.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama o zaman daha hakkaniyetli dağıtın o zaman Sayın Başkan, olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Tarihî bir meselemiz var, onu çözmeden ilerliyoruz. Bu Komisyon bizim İnsan Hakları Komisyonumuzda ve alt komisyonlarımızda bağımsızlar hiçbir şekilde temsil edilmiyorlar.

BAŞKAN – Ama bizde komisyon üyemiz yok şu anda.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Yaptınız da “olmaz” mı dediler?

BAŞKAN – Yani gönderdiler de almadık mı Hoca'm? Yani göndersinler alalım buraya. Genel Kurul karar veriyor.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Genel Kurul biz yokken yanlış karar vermiş demek ki, düzeltmemiz lazım.

BAŞKAN – Keşke olsa da bir tane daha sandalye koyarız buraya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Peki, Komisyonumuz bir bağımsız sandalye açmakta gönüllü müdür?

BAŞKAN – Genel Kurul karar verirse seve seve bir sandalye daha açarız buraya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Peki, tamam. Ben bunu almış olayım.

Teşekkür ederim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, o zaman sayıyı bir artıralım. Madem illa, ısrarla iktidar partisi çoğunlukta olacak diyorsanız. Ama şu haksızlığı da giderin Sayın Başkanım. Yani ana muhalefet partisi 1 üyeye temsil ediliyor, 25 üyeli bir başka partimiz de 1 üyeye temsil ediliyor. Böyle bir anlayış olabilir mi? Bunun adalet neresinde?

BAŞKAN – Şunu yapmamız lazım o zaman. 5'e indiririz. 3 tane AK PARTİ, 1, 1 olur ama bu sefer de diğer muhalefet partimiz dışarıda kalır.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – O zaman yükseltelim. Sayın Başkanım, en azından bu Komisyona münhasır olmak üzere sayıyı 7 değil, 9 yapalım. İlla iktidar çoğunluğu arıyorsanız ama böyle adaletsizliğin de giderilmesi lazım.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Malik Bey, lütfen...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yahu, aradığınız belli zaten. Diyorum ki ana muhalefet partisiyle 20 tane milletvekili olan parti aynı oranda mı? Sen önce hâlâ iktidar muhalefet mantığıyla bakıyorsun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – O zaman daha farklı bir öneri getirmeniz lazım.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmalıyım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İktidardaysan kardeşim bunu da sen düzenleyeceksin. Aradaki haksızlığı da sen düzenleyeceksin o zaman, ben düzenlemeyeceğim.

BAŞKAN – Hamza Bey, bakın, bunu 9'a çıkartabiliriz ama bu toplanmakta, bir yere gitmekte o zaman zorlanırsınız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Öneriyorum o zaman 9 olsun. Bu Komisyona münhasır olmak üzere bu yapılsın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 9'a çıkartırız. Ama bakın bu Komisyonu çalıştıramazsanız sonra kabahat benden çıkar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çalışır, çalışır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bakın, alt komisyonlarda Malik Bey, işte, cezaevlerindeki komisyonda bir rapor verdiler, gelmedi daha.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Demek ki sayıyla alakası yok, niyetle alakalı Sayın Başkanım. Sayı kaç olursa olsun...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu Komisyon için 9 olsun uygun görürseniz Sayın Başkanım çünkü özel bir komisyon.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Olsun.

BAŞKAN – Tamam, 9 kişiden olsun. 5 AK PARTİ, 2 CHP, 1 MHP, 1 BDP.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Levent Gök ve Malik Ecder Özdemir.

BAŞKAN – Değerli Hoca'm, Milliyetçi Hareket Partisinden...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ne gerek var ki? Nasıl olursa, araştırırsınız, getirirsiniz... Öyle dedi arkadaşlar. "Zaten siz çalışmayacaksınız, biz yapacağız, siz bakacaksınız."

BAŞKAN – Kim dedi Hoca'm? Duymadım öyle bir şey.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Öyle bir şey demedik Hoca'm. Dedik ki yani hem bir sürü şey söylüyorsunuz, "yapın" diyorsunuz. Ama çoğunluk bizde yapalım diyoruz. Bir yandan da "Burada da çoğunluk vermeyelim." diyorsunuz. Nasıl, bu çelişki nedir? dedim. Yoksa, biz çalışıyorduk. "Buyurun, çalışın, çıkartın." diyorlar. Yani söylenen söze cevap veriyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ben size bildireceğim.

BAŞKAN – Tamam.

Evet arkadaşlar, komisyonumuzun 9 kişiden kurulmasına, AK PARTİ adına Sayın İhsan Şener, Sayın Gülşen Orhan, Sayın Abdurrahim Akdağ, Sayın Hamza Dağ, Sayın Kerim Yıldız; Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Levent Gök, Sayın Malik Ecder Özdemir; Milliyetçi Hareket Partisinden arkadaşlarımız bunu bildirecekler; yine, Barış ve Demokrasi Partisi adına Sayın Ertuğrul Kürkcü olmak üzere 9 kişiden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bir oylamamız daha var. Komisyonumuzun Genel Kurul saatlerinde de çalışması için bir karar almamız gerekiyormuş. İç Tüzük'ün 35'inci maddesi gereğince Komisyonun Genel Kurulun çalışma saatlerinde de çalışabilmesi konusunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, toplantıyı kapatıyorum. Yaptığımız çalışmalar hayırlı olsun diyorum.

Kapanma Saati: 17.28